

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Sahte Belgeyle Mücadele İlerleme Raporu (1 Ekim 2026)

I- GİRİŞ

Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı tarafından 1 Ekim 2025 tarihinde uygulamaya konulan Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisi, sahte belgeyle mücadelede yalnızca geçmiş dönem işlemlerinin incelenmesine ve sonradan yaptırım uygulanmasına dayanan geleneksel denetim yaklaşımından; önleme, erken tespit, cari denetim, risk analizi, gönüllü uyum, hızlı müdahale, etkin soruşturma, otomasyon ve rehberliğin birlikte işletildiği bütüncül bir mücadele modeline geçişi ifade etmektedir.

Yeni stratejide sahte belge sorunu, birbirinden bağımsız mükellef fiillerinden veya münferit vergi kayıp ve kaçaklarından ibaret görülmemiştir. Sahte belge; kamu zararına ve kayıt dışılığa neden olan, mükellefler arasında rekabet eşitsizliği yaratan, farklı suçların ve mali hareketlerin gizlenmesine imkân sağlayabilen, organize yapılara ekonomik kaynak oluşturan ve aynı zamanda vergi denetim kapasitesinin önemli bir bölümünü uzun ve tekrarlayan süreçlere yönelten yapısal bir sorun olarak ele alınmıştır. Bu nedenle mücadelenin tek bir denetim yöntemi, mevzuat değişikliği veya teknoloji projesi üzerinden değil; birbirini tamamlayan politika ve uygulamaların eş zamanlı yürütülmesi suretiyle gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

Bu anlayış çerçevesinde mücadele üç temel aktör grubu üzerine kurulmuştur. Bunlardan birincisini sahte belgeyi **arz edenler**, ikincisini bu belgeleri **talep eden veya kullananlar**, üçüncüsünü ise mesleki bilgi, organizasyon kabiliyeti veya diğer imkânlarıyla sahte belge düzenleme ve kullanma organizasyonlarının kurulmasına, yönetilmesine, gizlenmesine ya da devamına katkı sağlayan **aracılar** oluşturmaktadır. Böylece sahte belgenin yalnızca görünen düzenleyicisi veya kullanıcısı ile sınırlı kalmayan; arzı, talebi ve bu iki tarafı birbirine bağlayan organizasyonel yapıyı birlikte hedefleyen bir mücadele yaklaşımına geçilmiştir.

Sahte belge arzının önlenmesinde temel amaç, yalnızca görünürde belge düzenleyen şirketlerin tespit edilmesi değil, bu şirketleri kuran, yöneten, finansman ve belge akışını organize eden ve ekonomik menfaat sağlayan gerçek kişilere ve organizasyonlara ulaşılmasıdır. Bu kapsamda risk analizi, cari ve fiilî denetimler, Rapor Otomasyon Sistemi, Vergi İstihbarat Sistemi, kolluk ve adli makamlarla yürütülen koordinasyon ve mali suçlarla mücadele araçları birbirini tamamlayan bir yapıya dönüştürülmüştür. Organize Vergi Kaçakçılığı Denetim Daire Başkanlıklarının oluşturulmasıyla da münferit mükellef incelemelerinden organizasyon bazlı incelemelere, yalnızca belge kontrolünden kişi, şirket, işlem ve para hareketlerinin birlikte değerlendirildiği ilişkisel ve mali analiz yaklaşımına geçilmesi hedeflenmiştir.

Sahte belgeye yönelik talebin azaltılmasında ise yeni stratejinin merkezinde KURGAN sistemi yer almıştır. Mükellefin kendisini doğrudan riskli ilan etmek yerine işlem riskini analiz eden KURGAN ile cari ve geçmiş dönemlerde yüksek riskli mal ve hizmet alışlarının belirlenmesi; mükelleflerin bilgi isteme yazıları ve saha denetimleri yoluyla mümkün olan en erken aşamada risklerinden haberdar edilmesi sağlanmıştır. “Sinyalleme” olarak adlandırılan bu yaklaşım, yalnızca denetimin başlangıç aşaması olarak değil, aynı zamanda mükellefe işlemlerini değerlendirme, işlemin gerçekliğine ilişkin bilgi ve belgelerini ortaya koyma ve gerekli görmesi hâlinde kayıt ve beyanlarını kendiliğinden düzeltme imkânı sağlayan bir erken uyarı ve gönüllü uyum mekanizması olarak tasarlanmıştır.

Bu yaklaşımda risk tespiti hiçbir şekilde otomatik bir suç veya kast kabulüne dönüştürülmemiştir. Sahte belge kullanma incelemelerinde kast unsurunun objektif kriterler, olayın özellikleri ve mükellefe özgü tespitler üzerinden değerlendirilmesi; gerçek bir mal veya hizmet alımı gerçekleştiren ve sahte belgeden haberdar olmayan mükelleflerin hak ve hukukunun korunması esas alınmıştır. Böylelikle mücadelede etkinlik ve caydırıcılığın artırılması ile mükellef haklarının korunması arasında dengeli ve öngörülebilir bir denetim yapısı oluşturulması amaçlanmıştır.

Stratejinin bir diğer temel boyutunu denetim süreçlerinin teknolojiyle yeniden tasarlanması oluşturmaktadır. Merkezi risk analizinden başlayan süreç; KURGAN tarafından oluşturulan bilgi isteme yazılarının sistem üzerinden otonom biçimde gönderilebilmesi, İncelemeye Hazırlık Dosyası ile inceleme öncesi hazırlığın gerçekleştirilmesi, Vergi İstihbarat Sistemi ve diğer veri analiz araçlarıyla müfettişin karar süreçlerinin desteklenmesi ve Rapor Otomasyon Sistemi ile raporlamanın hızlandırılması suretiyle baştan sona dijital bir denetim akışına dönüştürülmüştür. Böylece farklı aşamalarda çalışan uygulamalar birbirinden bağımsız araçlar olmaktan çıkarılarak veri ve süreç bakımından birbirini besleyen bütünleşik bir denetim ekosistemi oluşturulmuştur.

Yeni dönemde sahte belge organizasyonlarının devamında rol alan profesyonel araçlar da mücadelenin dışında bırakılmamıştır. Bununla birlikte herhangi bir meslek grubunun geneli riskli kabul edilmemiş; mesleğini mevzuata ve mesleki etik kurallara uygun şekilde sürdüren kişiler ile uzmanlığını suç organizasyonlarını kurmak, yönetmek, gizlemek veya sürdürmek amacıyla kullanan kişilerin birbirinden açık biçimde ayrılması benimsenmiştir. Bu alanda merkezi risk analizleri, kolluk birimleriyle yürütülen operasyonel çalışmalar, MASAK ile koordinasyon kapsamında gerçekleştirilen yükümlülük denetimleri ve özellikle riskli görülen durumlarda uygulanan gözetim faaliyetleri birlikte yürütülmeye başlanmıştır.

Mücadelenin etkinliği yalnızca daha fazla denetim yapılması veya daha hızlı rapor düzenlenmesi üzerinden değerlendirilmemiştir. Mükelleflerin ve meslek mensuplarının sistemlerin işleyişi, risk analizinin niteliği, hakları ve kendilerinden beklenen özen konusunda doğru ve doğrudan bilgilendirilmesi de stratejinin önemli bir parçası hâline getirilmiştir. KURGAN Mükellef ve Meslek Mensupları Rehberi, kamuoyuna yönelik bilgilendirmeler, meslek kuruluşlarıyla gerçekleştirilen çalışmalar ve “Bir Müfettiş Anlatsın” uygulaması yoluyla açıklık, rehberlik ve paydaşlarla doğrudan iletişim mücadelenin tamamlayıcı unsurlarından biri olarak benimsenmiştir.

Bu çerçevede 1 Ekim 2025 tarihinde ilk uygulamaları başlatılan Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisinin yaklaşık bir yıllık uygulama döneminde önemli bir kurumsal ve operasyonel dönüşüm gerçekleştirilmiştir. Bu raporda; sahte belge arz edenlere, talep edenlere ve organizasyonlara aracılık eden kişilere yönelik gerçekleştirilen çalışmalar, risk analizi ve teknoloji altyapısında sağlanan gelişmeler, cari ve geçmiş dönem denetimlerinin sonuçları, gönüllü uyum ve gözetim uygulamaları, organize yapılarla mücadele kapasitesindeki gelişmeler, denetim ve raporlama süreçlerinde sağlanan hızlanma, kurumsal ihtisaslaşma çalışmaları ile açıklık ve rehberlik politikası birlikte değerlendirilmekte; stratejinin sahadaki ilk yılının sonuçları ve geline aşama ortaya konulmaktadır.

II- SAHTE BELGE ARZ EDENLER

1 Ekim 2025 tarihinde uygulamaya konulan Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisinde, sorunun kaynağında sahte belge düzenleyen mükellefler ile bunların arkasında faaliyet gösteren organize yapıların bulunduğu kabul edilmiştir. Başkaları adına kurulan, kısa sürede yüksek tutarda belge düzenleyen ve sonrasında faaliyetini sonlandıran şirketlerin yalnızca görünürdeki ortak ve yöneticileri üzerinden incelenmesi, gerçek faillere ulaşılmasını güçleştirmektedir. Bu nedenle yeni dönemde temel hedef, yalnızca düzenleyici şirketler hakkında rapor düzenlemek değil; sahte belge ticaretini planlayan, yöneten ve bundan ekonomik menfaat sağlayan organizasyonları ortaya çıkarmaktır.

Bu doğrultuda sahte belge düzenleme fiili, yalnızca vergisel sonuç doğuran münferit bir eylem olarak değil, suç geliri üreten organize bir faaliyet olarak ele alınmıştır. Olağan vergi incelemesi ile vergi suçu soruşturmasının birbirinden ayrılması; organize biçimde işlendiğine yönelik makul şüphe bulunan fiillerde teknik takip, iletişimin tespiti ve gizli soruşturmacı gibi soruşturma tedbirlerinden yararlanılması stratejinin mevzuat boyutundaki temel hedefleri arasında belirlenmiştir. Böylece görünürdeki mükelleflerin ötesine geçilerek gerçek faillerin ve organizasyon içindeki diğer aktörlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Mücadelenin ekonomik boyutunda ise sahte belge ticaretinden elde edilen kazancın ortadan kaldırılması esas alınmıştır. Sahte belge düzenleme fiillerinin öncül suç boyutuyla değerlendirilmesi; suçtan elde edilen gelir ve varlıkların dondurulması, bunlara el konulması ve müsadere edilmesi planlanmıştır. Böylelikle yalnızca faaliyetin durdurulması değil, suç örgütlerinin finansman kaynaklarının kesilmesi hedeflenmiştir.

Teknoloji ve risk analizi, sahte belge arzının erken tespitinde stratejinin başlıca uygulama araçlarını oluşturmaktadır. Cari verilerle çalışan ve işlem riskini ölçen KURGAN ile yüksek riskli işlemlerin mümkün olan en kısa sürede belirlenmesi, fiilî tespit, karşıt inceleme ve cari denetim süreçlerinin gecikmeksizin başlatılması öngörülmüştür. Vergi İstihbarat Sistemi ise sahtecilikle temas eden kişi, şirket, olay ve eylemler arasındaki bağlantıları bir örüntü ağı içerisinde ele alarak, münferit görünen mükelleflerin aynı organizasyonun parçaları olup olmadığının ortaya çıkarılmasını amaçlamaktadır.

Denetim iş akışı da bu yaklaşıma uygun biçimde yeniden kurgulanmıştır. Geçmiş dönemlerdeki en eski düzenleyiciden başlayarak uzun fatura zincirlerinin takip edilmesi yerine, cari dönemde riskli işlemin tarafı olan alıcıdan en yakın satıcıya ve buradan düzenleyici organizasyona doğru ilerleyen daha çevik bir model benimsenmiştir. Alıcılardan elde edilen karşıt inceleme bilgileri satıcılar ve düzenleyiciler nezdindeki denetimleri güçlendirirken, cari ve fiilî tespitler sayesinde düzenleyiciler hakkında eş zamanlı veya kısa süre içinde inceleme başlatılması hedeflenmiştir.

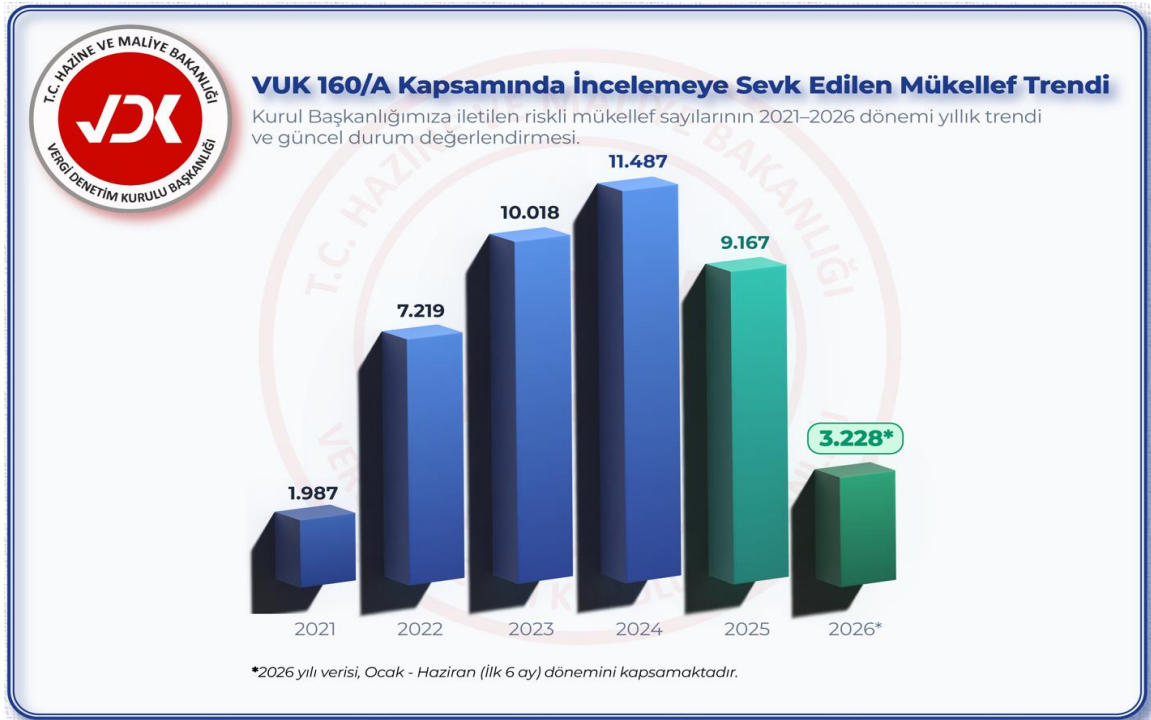
Rapor Otomasyon Sistemiyle de farklı veri kaynaklarında yürütülen araştırmaların kısaltılması, raporlamada standartlaşmanın sağlanması ve düzenleyici incelemelerinin daha kısa sürede tamamlanması öngörülmüştür. Böylece risk analizi, istihbarat, cari denetim, rapor otomasyonu, suç gelirlerine yönelik tedbirler ve kurumlar arası iş birliği birbirini tamamlayan araçlar hâline getirilmiştir.

Bu stratejik çerçeve kapsamında, sahte belge arz edenlere yönelik olarak bir yıllık dönemde hayata geçirilen uygulamalar ve kaydedilen gelişmeler aşağıda ayrı başlıklar altında açıklanmaktadır.

A- SAHTE BELGE DÜZENLEME TESPİTLERİ AZALMIŞTIR

Stratejinin en önemli çıktılarından birisini sahte belge düzenleme fiiline ilişkin yapılan tespitlerin azalması oluşturmıştır. Kurul Başkanlığının SBD fiillerine yönelik iş yükünün dağılımı ele alındığında VDK-RAS ve GİB-SARP sistemi gibi sistemlerin çıktılarından oluşan 160/A, KDVİRA ve VDK-RAS-Organizasyon incelemelerinin SBD incelemelerinin çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Bunlardan, KDVİRA tarafındaki SBD tespitleri daha çok kısmen gerçek bir mal veya hizmetin satışı yapan kısmen de sahte belge düzenleyen ve kısmi sahteci olarak adlandırılan mükellefler nezdinde yürütülen incelemeleri tetiklerken 160/A kapsamında yapılan tespitler çoğunlukla münhasıran sahte belge ticareti yapmak üzere mükellefiyet tesis ettiren ve 160/A uygulaması kapsamında mükellefiyetleri re'sen terk edilen mükellefler nezdinde yürütülen vergi incelemelerini tetiklemektedir.

1 Ekim Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisi, arz edenler tarafında öncelikli olarak münhasıran sahte belge ticaretinde bulunmak üzere mükellefiyet tesis ettiren ve kısa sürelerde yüksek düzeyde sahte fatura düzenleyen mükelleflere odaklanan bir strateji olarak ilk etkisini bu alanda göstermiş ve denetim için Kurul Başkanlığına ulaşan 160/A tespitlerinde ciddi bir düşüşle karşılık bulmuştur. Aşağıdaki tabloda 2021 yılında ilk uygulaması başlayan 160/A tespitleri açısından yıllar içerisindeki yükseliş ve stratejinin devreye alınması ile beraber yaşanan düşüş görülebilmektedir.

VDK-RAS tarafında yapılan organizasyon tespitleri münferit vakalar olarak ele alınabilecek şekilde düşerken, KDVİRA tespitlerinde de ılımlı bir düşüş gerçekleşmiştir.

B- SAHTE BELGE DÜZENLEME İNCELEMELERİNDE İNCELEME SÜRESİ KISALMIŞTIR

1 Ekim Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisi öncesi sahte belge düzenleneme tespitlerine yönelik yürütülen vergi incelemelerinde bu incelemelerin tamamlanma süresi dikkate alındığında radikal bir azalma yaşanmıştır. Bu gelişmenin arkasındaki en önemli gerekçelerden birisi sahte belge düzenleme raporlarını otomasyon dahilinde yazan Rapor Otomasyon Sisteminin devreye alınmasıdır. Bir karar destek sistemi olan ve 2025 yılının üçüncü çeyreğinde devreye alınan Rapor Otomasyon Sisteminin yardımıyla çok kısa sürelerde yazılan raporlarla birlikte Kurul Başkanlığının sahte belge düzenleme tespitlerinde ortalama iş bitirme süreleri **50 – 80 gün bandına** kadar düşmüştür. Aşağıdaki tabloda çeyreklik dönemler itibariyle sahte belge düzenleme incelemelerinde iş bitirme sürelerinin trendine yer verilmiştir.

Sahte Belge Düzenleme Fiillerinde Vergi İncelemesi İş Bitirme Süreleri					
Çeyrek	Toplam Mükellef Sayısı	İncelemesi Tamamlanan Mükellef Sayısı	Tamamlanma Oranı	Ortalama Tamamlanma Gün Sayısı	
2022-Q1	5.536	5.480	99%	408	
2022-Q2	4.984	4.903	98%	397	
2022-Q3	5.945	5.598	94%	452	
2022-Q4	2.957	2.572	87%	435	
2023-Q1	6.363	5.792	91%	440	
2023-Q2	6.231	5.185	83%	426	
2023-Q3	4.869	4.206	86%	432	
2023-Q4	5.345	4.265	80%	409	
2024-Q1	6.183	4.949	80%	337	
2024-Q2	4.660	3.615	78%	299	
2024-Q3	6.181	3.990	65%	322	
2024-Q4	5.422	3.472	64%	216	
2025-Q1	3.326	1.826	55%	195	
2025-Q2	2.721	1.234	45%	165	
2025-Q3	4.378	3.473	79%	69	
2025-Q4	3.912	1.507	39%	51	
2026-Q1	2.961	1.360	46%	50	
2026-Q2	3.683	815	22%	38	
2026-Q3	670	4	1%	25	

Rapor Otomasyon Sistemi kullanılarak yürütülen sahte belge düzenleneme incelemelerde iş bitirme süresi **25 - 35 gün bandında** gerçekleşmekte olup 1 Ekim tarihinden günümüze sistem tarafından desteklenen rapor sayısı 20.860 bin raporu geçmiş bulunmaktadır. Aynı tarih itibariyle Rapor Otomasyona Kapsamına alınan mükellef sayısı 16.846 mükellef şeklinde gerçekleşmiştir. Aşağıdaki tabloda 2026 yılının başından itibaren Rapor Otomasyon Sisteminin desteğiyle yazılan raporların rapor tipleri bakımından dağılımına yer verilmiştir.

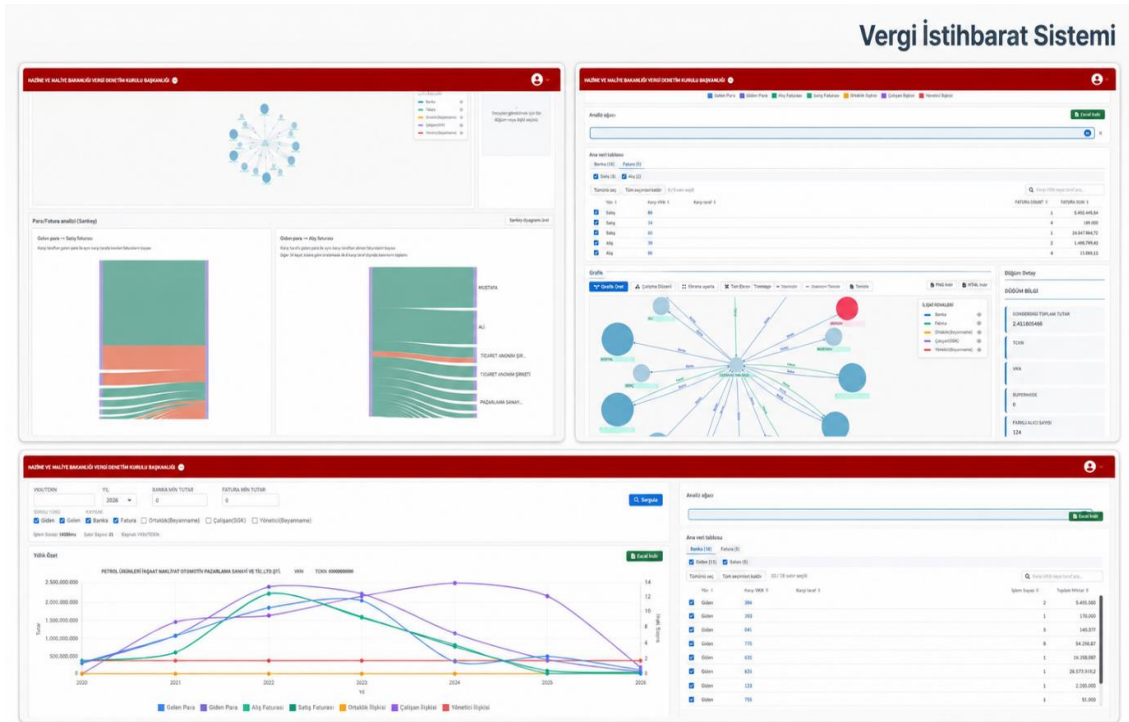
Rapor Otomasyon Sistemi ile tamamlanan raporlar								
[26.01.2026-19.07.2026 (175 günlük) Tarih Aralığında Tanzim Olunan Raporlar (Mükellef Bazında)]								
Daire Başkanlığı	Görevlerin Tamamlanma Durumu			Tamamlanan Görevlere Ait Tanzim Olunan Raporlar				
	Toplam Görev	Tamamlanan Görev	Tamamlanma Oranı	VTR-Genel	VTR-Tamamen SBD	VTR-Kismen SBD	VTR-Diğer	Toplam Rapor
Kaçakçılık	7.249	4.077	56,24%	45	3.903	124	0	4.072
Denetim	1.482	923	62,28%	21	874	28	1	924
Sektörel	28	13	46,43%	2	13	0	0	15
İade	8	2	25,00%	0	0	2	0	2
Genel Toplam	8.767	5.015	57,20%	68	4.790	154	1	5.013

Onlarca veritabanından farklı verileri alıp işleyerek sahte belge düzenleme incelemelerine yönelik raporların üretilmesinde karar desteği sağlayan ve raporları modüler bir altyapıyla otomasyon dahilinde hazırlayan Rapor Otomasyon Sistemi sahte belge düzenleme incelemelerine benzeri görülmemiş bir dinamizm kazandırmıştır.

C- SAHTE BELGE ORGANİZASYONLARI ETKİN MÜCADELE SERGİLENMİŞTİR

Yeni dönem stratejisinin mücadele odağını sahte belge ticaretini organize şekilde gerçekleştiren suç örgütlerinin ortaya çıkarılması ve bu yapılarla kolluk ve adli makamlarla işbirliği ile suretiyle etkin mücadele oluşturmaktadır. Bu amaçla tüm teknik analiz imkanları kullanılmakta ve arka plandaki gerçek faillere ulaşılabilmesi amacıyla Risk Analiz Merkezinin tüm analiz imkanları seferber edilmektedir. Bu kapsamda yer alan en önemli gelişmelerden birisi Vergi İstihbarat Sisteminde yer alan modellerin VDK Risk Analiz Merkezinin kullanımına sunulması olmuştur.

Vergi İstihbarat Sistemi mükelleflerin vergisel risklilik görünümünü; parasal işlemleri, haklarında düzenlenen raporlar, yeminli mali müşavir ve serbest muhasebeci mali müşavir bilgileri, ortaklık ve yöneticilik ilişkileri, alıcıları, satıcıları, tedarikçileri ve diğer gerçek veya tüzel kişilerle olan ilişkileri üzerinden ağ tabanlı olarak ortaya koyan ve bu ilişkilerin analiz edilmesine imkân sağlayan risk analiz sistemi olarak görev yapmaktadır. Sistem gözle görülmesi kolay olmayan ilişki ağlarının çok boyutlu olarak ortaya çıkarılmasına ve organizasyon şemalarının keşfedilmesine hizmet etmektedir. Sistem 23 Eylül 2026 tarihinde sahadaki tüm müfettişlerinin erişimine sunulmuştur.

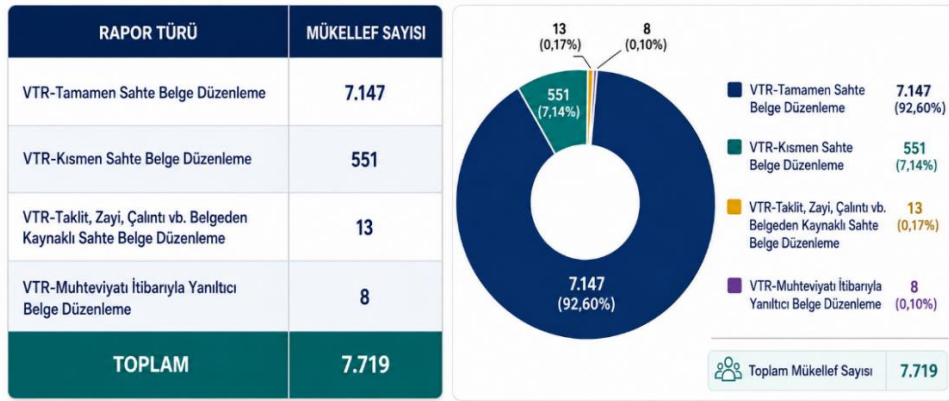
Vergi İstihbarat Sistemi ve diğer yeni nesil risk analiz araçlarının desteğiyle yürütülen çalışmalar ışığında pek çoğu basına da yansıyan operasyonlar gerçekleştirilmiştir. Bunlardan tepe sırada yer alan 4 organizasyon kapsamında tespit edilen toplam kamu zararı **47,8 Milyar TL**'ye ulaşmıştır. Söz konusu 4 organizasyon kapsamında yer aldığı değerlendirilen 300'ün üzerinde mükellef nezdinde incelemeler devam ederken bu kişilerin suç soruşturmaları ve yargılanma süreçleri ise adli tarafta devam etmektedir.

Ç- GEÇMİŞ DÖNEMLİ SAHTE BELGE DÜZENLEME VAKALARINDA DENETİMLER HIZLA TAMAMLANMIŞTIR

KURGAN sistemi cari riskleri tespit etmek üzere tasarlanan bir sistem olmakla beraber geçmiş dönem verileri ile de çalışabileceği kamuoyuna duyurulan bilgiler arasındadır. Bu kapsamda 1 Ekim Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisinin devreye alınması ile birlikte sistemin geçmiş dönemlere yönelik olarak da çalıştırıldığı, yüksek riskli işlemlerin tespit edildiği, bu işlemlere satıcı rolü ile taraf olan 17 bin 373 mükellefin bulunduğu 13 Ekim 2025 tarihinde basına yansımıştır. KURGAN sisteminin geçmiş verilerle çalıştırıldığı tarihten önceki ve sonraki dönemlerde de riskli işlemlere satıcı rolüyle taraf olan mükellefler SARP ve VDK-RAS gibi diğer risk analiz sistemlerine, sahtecilikle ilgili ihbarlara ve inceleme taleplerine yakalanmaya devam etmişlerdir.

KURGAN sistemine riskli işlemlere taraf olduğu yönünde tespitte bulunan 17 bin 373 satıcının nezdinde yürütülen Sahte Belge Düzenleme incelemelerinden 7.719 mükellefe ait olan 7 Temmuz 2026 tarihi itibarıyla tamamlanmış olup geri kalan incelemeler yürütülmeye devam etmektedir. İncelemesi tamamlanan 7.719 mükellef nezdinde düzenlenen raporlara yönelik bilgilere aşağıda yer verilmiştir:

KURGAN - Geçmiş Dönem SBD Tespitleri Sonuçları

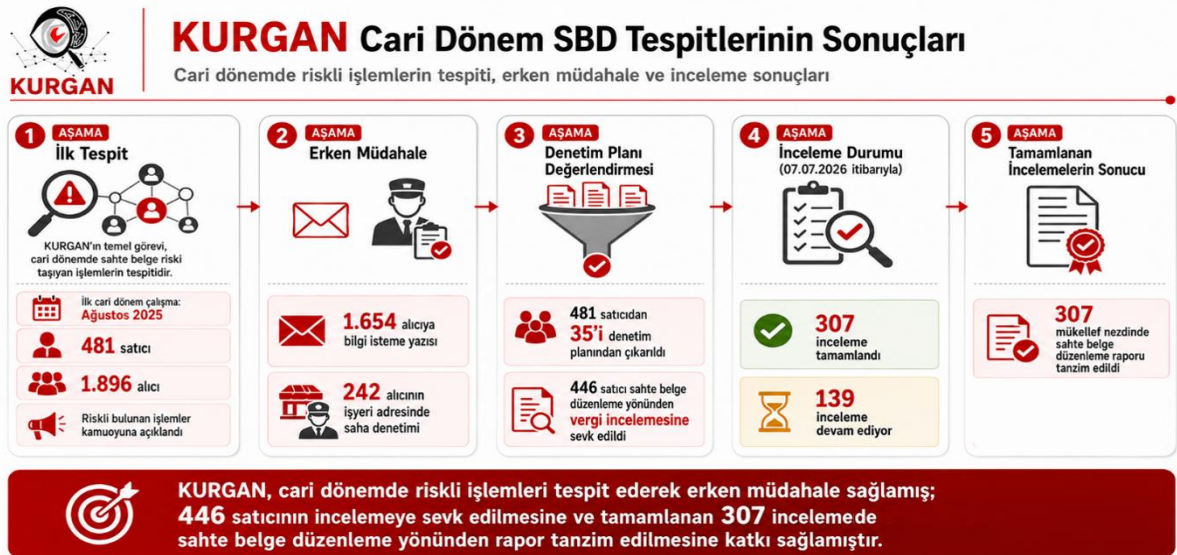

KURGAN Sistemi geçmiş dönemlerdeki işlemleri denetim sonuçlarını gözeterek yüksek başarıyla doğru şekilde tespit etmeyi başarmıştır. Elde edilen başarıya bağlı olarak KURGAN Sisteminin geçmiş dönemlere yönelik olarak çalıştırılmasına devam edilmesi kararı almıştır. Geçmiş dönemlere yönelik yapılan tespitlerde öncelikle riskli işlemlere taraf olan alıcılara KURGAN sistemi tarafından yapılan tespitlere dayanılarak bilgi isteme yazıları gönderilmek suretiyle bilgi istenmektedir. Bu çalışmalar denetim kategorizasyonu açısından **Sahte Belgeyle Mücadele Gözetim Programları** olarak adlandırılmaktadır. Bilgi isteme yazılarının sonuçları ve KURGAN sisteminin analizleri ışığında satıcı mükelleflerin sahte belge düzenleme yönünden incelemeye sevk edilmesine karar verilmektedir. Bu kapsamda incelemeye sevk edilen mükellefler **Rapor Otomasyon Sistemi** kapsamına alınarak denetim planına dahil edilmekte ve incelemelerin hızla tamamlanması sağlanmaktadır.

D- CARİ DÖNEM SAHTE BELGE DÜZENLEME İNCELEMELERİ BAŞLATILMIŞTIR

KURGAN sisteminin temel fonksiyonunu sahtecilik riski taşıyan işlemlerin cari dönemde tespit edilmesi ve erken müdahale oluşturmaktadır. Bu kapsamda sistemin cari verilerle ilk kez Ağustos 2025 tarihinde çalıştırıldığı cari dönemde faal 481 satıcı ve 1.896 alıcı rolündeki mükellefin taraf olduğu işlemlerin riskli bulunduğu kamuoyuna açıklanmıştır. KURGAN sisteminin çıktılarına dayanılarak alıcı mükelleflerden 1.654 adedine bilgi isteme yazısı gönderilmiş ve 242 mükellefin işyeri adreslerinde saha denetimleri gerçekleştirilmiştir.

Alıcı mükelleflerden nezdinde gerçekleştirilen denetim ve bilgi isteme çalışmaları ile KURGAN sisteminin analizleri göz önünde bulundurulmak suretiyle 481 satıcı mükelleften 35'i sahte belge düzenleme denetim planlarından çıkarılmıştır. Geri kalan 446 mükellef yeterli tespite ulaşılmışla beraber sahte belge düzenleme yönünden vergi incelemesine sevk edilmiştir.

Cari dönem tespitlerine dayanılarak sahte belge düzenleme yönünden incelemeye sevk edilen 446 mükelleften 307 adedinin vergi incelemesi 7 Temmuz 2026 tarihi itibarıyla tamamlanmış olup 139 mükellefin incelemesi ise devam etmektedir. İncelemesi tamamlanan 307 mükellef nezdinde sahte belge düzenleme yönünden rapor tanzim edilmiştir.

KURGAN sisteminin cari dönemdeki riskli işlemleri belirleme noktasındaki başarısı göz önünde bulundurulmak suretiyle cari dönem denetimlerinin sayısı ve hacminin artırılması kararı alınmıştır. Bu kapsamda KURGAN cari denetim paketleri çıkarılmaya devam edilmektedir. Cari dönem incelemelerinde her ay bir denetim paketi çıkarılmak suretiyle devam edilmekte olup Kurul Başkanlığının iş yükü önemli ölçüde cari denetimlerden oluşacak şekilde yeniden dizayn edilmektedir.

KURGAN sistemi sahtecilik riski taşıyan işlemleri geçmiş ve cari dönemde yüksek düzeyde doğru tespit eden bir sistem olarak 1 Ekim Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisinin sahada karşılık bulmasına muazzam düzeyde katkı sağlamıştır.

E- ORGANİZE VERGİ KAÇAKÇILIĞI DENETİM DAİRE BAŞKANLIKLARININ KURULMASI

Sahte belge düzenleme ve kullanma fiilleri, münferit mükellef davranışlarının ötesine geçerek çok sayıda gerçek ve tüzel kişinin, paravan şirketlerin, meslek mensuplarının, aracılardan ve finansal hareketlerin birbirine bağlandığı organize yapılara dönüşebilmektedir. Bu nedenle sahte belgeyle mücadelenin yalnızca tek tek mükelleflerin vergi incelemesine alınmasına dayanan klasik denetim yöntemleriyle yürütülmesi yeterli görülmemektedir. Ayrıca organizasyonun tamamını, mali akışları, kişiler ve şirketler arasındaki ilişkileri ve gerektiğinde diğer mali suçlarla bağlantıları birlikte ele alan ihtisaslaşmış bir denetim kapasitesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu ihtiyaç doğrultusunda **Ankara ve İstanbul Organize Vergi Kaçakçılığı Denetim Daire Başkanlıklarının 1 Ekim 2026 tarihi itibarıyla fiilen faaliyete geçirilmesi** planlanmıştır. Söz konusu Daire Başkanlıkları, sahte belgeyle mücadele kapsamında bugüne kadar geliştirilen risk analizi, veri analitiği, gönüllü uyum, cari ve geçmiş dönem düzeltme programları ile vergi incelemesi faaliyetlerini tamamlayan yeni bir ihtisas yapısı olarak tasarlanmıştır. Yeni yapılanmada temel amaç, yalnızca sahte belge düzenlediği veya kullandığı değerlendirilen mükellefleri ayrı ayrı incelemekten ziyade sahte belge üretim ve kullanım zincirlerini, bu zincirlerdeki organizatörleri, paravan şirketleri, gerçek faydalanıcıları, finansal akışları ve profesyonel kolaylaştırıcıları bütüncül biçimde ortaya çıkarabilecek bir denetim modeli oluşturmaktır.

Daire Başkanlıklarının çalışma yaklaşımında **ilişkisel ve veri temelli denetim** merkezi bir yer tutacaktır. İncelemelerde mükellefin kendi kayıtlarıyla sınırlı kalınmayarak e-banka ve POS hareketleri, ortaklık ve yönetim ilişkileri, adres, iletişim, IP ve diğer dijital izler, ticaret sicili bilgileri, mal ve para hareketleri ile Kurulun sahip olduğu diğer veri kaynaklarının birlikte değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Böylece tekil bir mükellef veya tek bir fatura üzerinden yapılan değerlendirmeden, kişi-şirket-işlem ilişkilerinin oluşturduğu ağın analizine geçilmesi, görünürde birbirinden bağımsız olan işletmeler arasındaki ortak kontrol, finansman, belge ve organizasyon ilişkilerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. VEDAS, VDK-RAS, ROS, MBR, VIS ve benzeri Kurul sistemleri de bu çalışmaların analitik ve operasyonel altyapısının önemli unsurları olacaktır.

Yeni Daire Başkanlıklarının başarısında **doğru personelin seçilmesi** özel önem taşımaktadır. Bu nedenle görevlendirilecek Vergi Müfettişlerinin yalnızca mesleki kıdemleri veya tamamladıkları inceleme sayıları üzerinden belirlenmesi yerine, organize vergi kaçakçılığı ve sahte belge inceleme tecrübeleri, mali ve finansal analiz kabiliyetleri, veri analizi ve kurumsal sistemleri kullanabilme düzeyleri, ceza hukuku ve delil değerlendirmesi bilgileri, MASAK ve diğer kurumlarla ortak çalışma deneyimleri, saha ve operasyon tecrübeleri, koordinatörlük yetkinlikleri ve raporlama becerileri birlikte değerlendirilecektir.

Adayların bilgi ve deneyimleri standart bir veri yapısı içerisinde toplanacak, öznel kanaat yerine mümkün olduğunca ölçülebilir göstergeler kullanılacaktır. Örneğin bir sistemin yalnızca bilinip bilinmediği değil, hangi düzeyde ve kaç çalışmada kullanıldığı, bir mevzuat alanının yalnızca teorik olarak bilinmesi değil, fiili incelemelerde ne ölçüde uygulandığı, organize yapı veya mali suç alanında yalnızca görev alınıp alınmadığı değil, çalışmanın kapsamı ve müfettişin üstlendiği rol de dikkate alınacaktır. Böylece birbirini tamamlayan soruşturma, mali analiz, veri analizi, saha ve koordinasyon yetkinliklerine sahip dengeli ekiplerin oluşturulması hedeflenmektedir.

Personel seçiminin yanında ikinci temel unsur **ihtisas eğitimi** olacaktır. Daire Başkanlıklarında görev yapacak müfettişler için oluşturulan eğitim modeli, klasik vergi inceleme bilgisini tekrar etmek yerine organize vergi kaçakçılığıyla mücadelede ihtiyaç duyulan tamamlayıcı yetkinliklere odaklanacaktır. Eğitim programında vergi suçları ve ilişkili ceza hukuku, adli muhasebe ve hile incelemeleri, finansal soruşturma ve para izinin takibi, suç gelirlerinin aklanması ve MASAK uygulamaları, gerçek faydalanıcının tespiti, organize sahte belge yapılanmalarının çözülmesi, veri analizi ve ilişki analizi, kurumsal denetim sistemlerinin etkin kullanımı, dijital delil, saha ve inceleme teknikleri, mülakat ve ifade değerlendirme yöntemleri, kurumlar arası koordinasyon ile raporlama ve delillendirme konularına yer verilmesi planlanmıştır.

Eğitim yaklaşımında teorik aktarımın yanında **vaka temelli ve uygulamalı öğrenme** esas alınacaktır. Gerçek inceleme tipolojilerinden anonimleştirilerek oluşturulacak senaryolar üzerinden şirket ve kişi ağlarının çıkarılması, banka ve belge akışlarının analiz edilmesi, sahte belge organizasyonunun çalışma modelinin çözülmesi, gerçek faydalanıcının belirlenmesi ve elde edilen bulguların hukuken denetlenebilir bir rapora dönüştürülmesi hedeflenmektedir. Eğitim sonrasında da dosya bazlı mentörlük, uzmanlaşma programları ve periyodik güncelleme eğitimleriyle kapasitenin sürekli geliştirilmesi öngörülmektedir.

Organize Vergi Kaçakçılığı Denetim Daire Başkanlıklarının faaliyete geçmesiyle sahte belgeyle mücadelede **mükellef bazlı incelemeden organizasyon bazlı incelemeye**, yalnızca belge kontrolünden mali ve ilişkisel ağ analizine ve münferit incelemelerden ihtisaslaşmış ekip çalışmasına doğru önemli bir kapasite dönüşümü sağlanacaktır. Bu yapı; risk analiziyle belirlenen organize yapıların daha derinlemesine incelenmesi, cari dönemde ortaya çıkan yeni yapıların daha hızlı çözülmesi, sahte belge organizasyonlarının arkasındaki gerçek kişi ve yöneticilerin tespit edilmesi ve incelemeler sonucunda edinilen yeni tipolojilerin yeniden risk analiz süreçlerine aktarılması bakımından sahte belgeyle mücadele sisteminin tamamlayıcı unsurlarından biri olacaktır.

Bu yönüyle Daire Başkanlıklarının kurulması bir idari yapılanmanın çok ötesinde **uzman personel, ileri veri analitiği, mali soruşturma yaklaşımı, kurumlar arası koordinasyon ve sürekli eğitim unsurlarının aynı yapı altında bir araya getirilmesi suretiyle sahte belgeyle mücadelede kurumsal ihtisaslaşmanın güçlendirilmesi** olarak değerlendirilmelidir.

III- SAHTE BELGE TALEP EDENLER

1 Ekim 2025 tarihinde uygulamaya konulan Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisinin temel hedeflerinden biri, sahte belge arzının yanında sahte belgeye yönelik talebin de baskılanmasıdır. Stratejide, sahte belgenin ekonomik olarak cazip bir araç olmaktan çıkarılması, riskli işlemlerin mümkün olan en kısa sürede tespit edilmesi ve talep eden konumundaki mükelleflerin idarenin iş yükünden, denetimin aldığı süreden, zamanından ve rassallığından kaynaklanan avantajlarının ortadan kaldırılması esas alınmıştır.

Bu kapsamda yeni dönemde, “bilerek kullanmanın esas, bilmeden kullanmanın istisna” olduğu daha sıkı bir değerlendirme yaklaşımı benimsenmiştir. Bununla birlikte bu yaklaşım, sahte belge kullandığı şüphesi bulunan mükellefler hakkında otomatik olarak kast veya suç değerlendirmesi yapılacağı anlamına gelmemektedir. 306 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin uygulanmasına devam edilmekte ve kast unsuru, 18 Nisan 2025 tarihli Genelge ile belirlenen objektif kriterler çerçevesinde olayın ve mükellefin özellikleri dikkate alınarak değerlendirilmektedir. Böylece bir taraftan bilerek sahte belge kullanımına karşı daha güçlü bir denetim yaklaşımı benimsenirken, diğer taraftan masum mükelleflerin hak ve hukukunun korunması amaçlanmaktadır.

Talebin baskılanmasında stratejinin en önemli araçlarından birini KURGAN sistemi oluşturmaktadır. Cari verilerle çalışan ve mükelleften ziyade işlem riskini ölçen sistemle, yüksek riskli mal ve hizmet alışlarının kısa süre içerisinde tespit edilmesi hedeflenmiştir. KURGAN çıktıları doğrultusunda gerçekleştirilen fiilî tespitler ve bilgi isteme yazıları sayesinde mükellefler, olası bir inceleme başlamadan önce riskli görülen işlemlerinden haberdar edilmektedir.

Sinyalleme olarak adlandırılan bu süreç yalnızca bir denetim aracı değil, aynı zamanda mükellef haklarını koruyan bir erken uyarı mekanizması olarak tasarlanmıştır. Riskli işlemi bulunan mükelleflere işlemlerini yeniden değerlendirme, işlemin gerçekliğine ilişkin bilgi ve belgelerini ortaya koyma ve gerekli görmeleri hâlinde kayıt ve beyanlarını düzeltme imkânı sağlanmaktadır. Alınan cevapların yeniden risk analizine dâhil edilmesiyle, hakkında inceleme yapılmasına gerek bulunmayan mükelleflerin denetim süreçlerinin dışında bırakılması ve Kurul Başkanlığının iş yükünün azaltılması amaçlanmıştır.

Yeni stratejide inceleme akışı da talebi caydıracak şekilde değiştirilmiştir. Geçmişte düzenleyiciden başlayarak uzun fatura zincirleri üzerinden kullanıcıya ulaşan iş akışı yerine, cari dönemde riskli işlemin tarafı olan kullanıcıdan en yakın satıcıya ve düzenleyiciye doğru ilerleyen daha çevik bir denetim modeli benimsenmiştir. Böylelikle sahte belge kullanımının yıllar sonra tespit edilen bir fiil olmaktan çıkarılması ve kullanıcılar nezdinde “kısa sürede tespit edilebilirlik” algısının güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

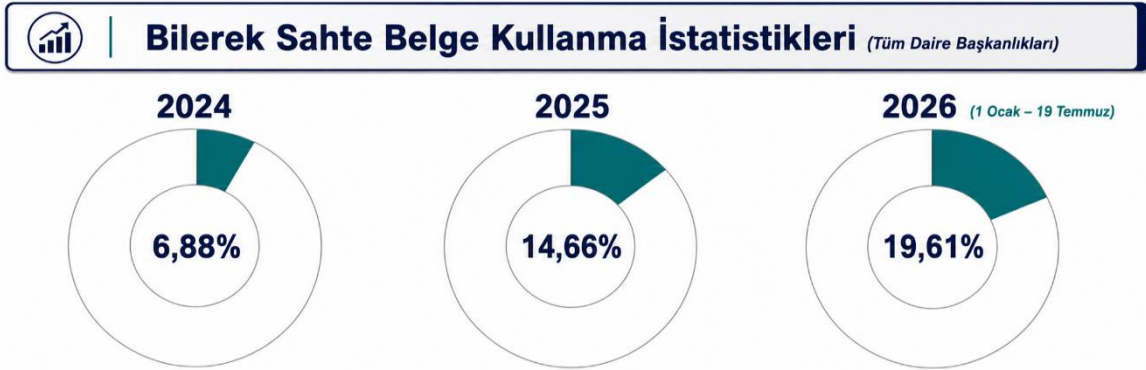
Stratejide ayrıca, vergi alacağının güvence altında bulunmadığı yüksek riskli durumlarda teminat mekanizmasının risk analizine dayalı ve objektif kriterlerle kullanılabilmesi öngörülmüştür. Teminat Değerlendirme Sisteminin geliştirilmesiyle bu aracın mükellefler açısından öngörülebilir hâle getirilmesi ve sahte belge kullanımının ekonomik maliyetinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu araçların tümü birlikte değerlendirildiğinde 1 Ekim Stratejisinin sahte belge talep edenlere yönelik yaklaşımı; erken tespit, erken uyarı, objektif kast değerlendirmesi, cari denetim, hızlı müdahale ve ekonomik caydırıcılığın birlikte işletilmesine dayanmaktadır. Bir yıllık uygulama döneminde bu politika çerçevesinde hayata geçirilen çalışmalar ve elde edilen sonuçlar aşağıda açıklanmaktadır.

A- VERGİ İNCELEMELERİNDE BİLEREK SAHTE BELGE KULLANMA TESPİTLERİ ARTMIŞTIR

Sahte belge talep edenlerle mücadelede etkin ve caydırıcı bir mücadelenin sergilenmesi önem arz etmektedir. 18 Nisan 2025 tarihli Genelge ile sahte belge incelemelerinde yapılması gereken araştırmaların sınırları net bir şekilde çizilmiş ve sahte belgenin bilerek kullanılması tespitine giden yolda göz önünde bulundurulması gereken kriterlere ilk kez genelge düzeyinde açıklık getirmiştir. Ayrıca KURGAN risk analiz sistemi devreye alınarak mükelleflere kendi risk analiz çalışmalarının kendileri tarafından yürütülmesi, risk durumlarından haberdar olmaları, düzeltme yapma veya incelemeye hazır olarak gelme imkânı tanınmıştır.

1 Ekim Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisi, talep edenlerden başlayarak arz edenlere yönelen bir strateji olarak sahte belge kullanma denetimlerini merkezi bir konuma oturtmuş ve bu denetimleri satıcı nezdinde düzenlenen VTR'ye dayanan denetimler olmaktan ziyade aktif bir şekilde delil toplanan kapsamlı denetim süreçleri haline getirmiştir. Veri ve teknoloji ile birleştirilen denetimler ve net kriterler ışığında eski sistemde gözden kaçan bazı vakaların kaçınılmaz şekilde yeni sistemde cezalandırılmasının önünü açmış ve bilerek sahte belge kullanma tespitlerinin genel olarak artış trendine girmesine sebebiyet vermiştir. 2026 yılı Temmuz ayı sahte belge kullanma konulu yaklaşık her beş denetimden birisi bilerek sahte belge kullanma tespitinin yapılmasıyla sonuçlanmaktadır.

KURGAN sisteminin cari dönem tespitlerinde ise bilerek sahte belge kullanma yönünden daha yüksek oranlar kaydedilmiştir. Sahte Belge Arz Edenler bölümünde açıklandığı üzere ilk kez Ağustos 2025 tarihinde cari veriler üzerinden çalıştırılan faal 481 satıcı ve 1.896 alıcının işlemini riskli bulan sistemde, 307 satıcı nezdinde denetimler tamamlanmış ve hızlı bir şekilde bu mükelleflerin alıcıları sahte belge kullanma yönünden incelemeye alınmıştır. İncelemeye alınan alıcı mükelleflerden 154 mükellef nezdindeki inceleme tamamlanmış ve 72 mükellef nezdinde bilerek sahte belge kullanma yönünden tespitte bulunulmuştur. Bu kapsamda KURGAN sisteminin ürettiği cari denetimlerde bilerek sahte belge kullanma tespitlerinin oranı **%47** olarak gerçekleşmiştir.

Önceki bölümde de ifade edildiği üzere KURGAN sistemi çıktılarına dayanılarak cari denetim paketleri sahaya sevk edilmeye devam etmektedir. Kurul Başkanlığının denetim iş yükünün giderek cari denetimlere kaymasıyla beraber bilerek sahte belge kullanma istatistiğinin giderek artacağı öngörülmektedir.

B- SAHTE BELGE KULLANMA İNCELEMELERİNDEN KAYNAKLI İŞYÜKÜ AZALMIŞTIR

Sahte belge talep edenler tarafında mükelleflerin kendi risklilik durumlarını algılayarak kendileri için en doğru tercihte bulunmalarını kolaylaştırıcı tedbirler devreye alınmıştır. KURGAN sisteminin riskli işlemlere yönelik ürettiği bilgi isteme yazıları ve saha denetimleri ile işleme alıcı rolü ile taraf olan mükellefler riskli işlemleri araştırmak durumunda kalmakta ve işleme ilişkin doğru değerlendirme yapabilecek imkana sahip olmaktadır.

KURGAN sistemi mükellefi cezalandırmaktan çok alıcı ve satıcıyı bir arada koruyan bir yaklaşımı benimseyerek bu alanda fevkalade bir başarı sağlamıştır. Şirket içi suistimallerden, başkasının adına verilen faturalar gibi gerçekten mükellefin bilgisi dahilinde olmayan kullanımlara kadar pek çok vaka mükelleflerin bilgisine girmiş ve herhangi bir denetim sürecine konu olmadan mükelleflerin yine kendileri tarafından düzeltilmiştir.

Sahte Belge Arz Edenlerin ele alındığı bölümlerde üzerinde durulduğu üzere KURGAN Sisteminin geçmiş dönem verileri üzerinde yaptığı tespitler Sahte Belgeyle Mücadele Programlarına (SBİMP) dönüştürülmekte ve sistem çıktıları esas alınarak alıcı rolündeki mükelleflerden bilgi isteme yazıları ile bilgi istenmektedir.

Bilgi isteme yazısı tebliğ edilen mükelleflerden bir kısmı yazının konusunu oluşturan alış faturalarına yönelik düzeltme beyannamesi vermeyi tercih etmektedir. Aşağıdaki tabloda sonuçları netleşen üç program kapsamında denetim çalışmaları yer verilmiştir.

Kurgan Geçmiş Dönem Denetimleri

	
 Gözetim Programı Adı	 KURGAN Bilgi İsteme Yazısı Gönderilen Mükellef Sayısı
 SBİMP-1 ve 2	83.308
 SBİMP-3	34.315

KURGAN Sisteminin cari veriler üzerinde çalışması neticesinde sistem tarafından yapılan tespitler esas alınarak KURGAN adıyla gözetim programları oluşturulmaktadır. Söz konusu gözetim çalışmalarında riskli işlemlere alıcı rolü ile taraf olan mükelleflerden hem bilgi isteme yazıları ile bilgi istenmekte hem de mükelleflerin işyeri adreslerinde saha denetimleri gerçekleştirilmektedir.

Geçmiş verilere nazaran cari verilerle çalışılmasının faydası bazı faturaların satıcı ve alıcılar tarafından henüz beyana dahil edilmemiş olmasıdır. Bu durumdaki mükellefler beyanı verilmiş faturalar için düzeltme beyanı vermeyi, beyanlarında yer verilmemiş faturaları ise kayıtlarından çıkarmayı tercih edebilmektedir.

Aşağıdaki tablo KURGAN cari dönem çalışmalarında düzeltme yapan mükellef sayısı ve bu kişilerin gözetim kapsamındaki toplam mükelleflere oranına yer verilmiştir.

KURGAN Cari Dönem Denetimleri	
 Gözetim Programı Adı	 KURGAN Bilgi İsteme Yazısı Gönderilen ve Saha Denetimi Yapılan Mükellef Sayısı
 KURGAN-I	1.896
 KURGAN-II	2.091

Tüm KURGAN Gözetim çalışmaları dikkate alındığında, Kurul Başkanlığı herhangi **bir yılda inceleme yoluyla ulaşabileceği mükelleflerin 3 katına** KURGAN sistemi aracılığıyla ulaşmış ve sahte belgeye yönelik gerekli risk algısını mükelleflerde oluşturmuş bulunmaktadır.

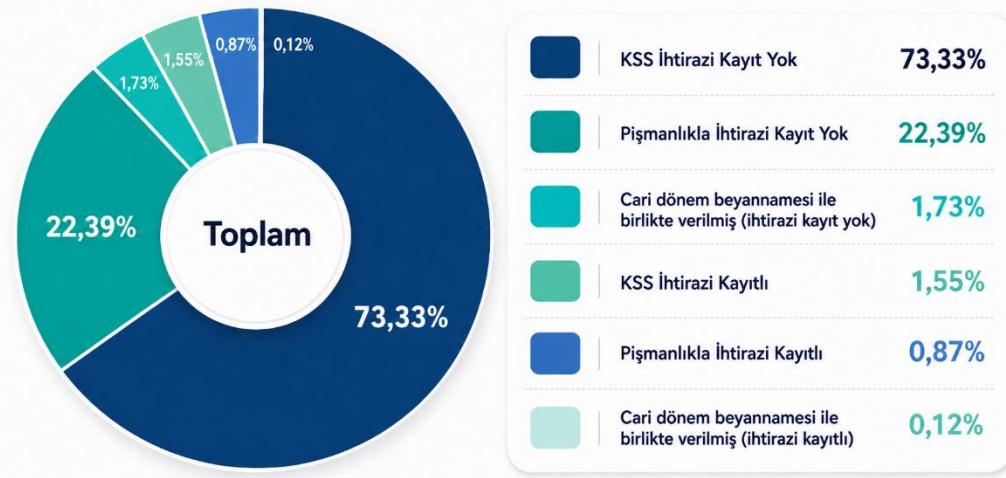
Gözetim çalışması yürütülen **mükelleflerin önemli bir kısmı** düzeltme beyannamesi vererek veya riskli faturaları kayıtlarından çıkararak sahte belge kullanma yönünden olası bir denetimden sürecinden kendilerini uzaklaştırmıştır.

Düzeltilme yapan mükelleflerle beraber Kurul Başkanlığının yaklaşık **1 senelik sahte belge inceleme iş yükü ortadan kalkmıştır**. Gözetim kapsamında yer alan diğer mükellefler ise konuya yönelik bilgi sahibi olmuş ve gerekli bilgi ve belgeleri tamamlayarak hazır bir şekilde denetim süreçlerine katılacak hale gelmiştir.

C- SAHTE BELGE KULLANILMASINDAN KAYNAKLI OLARAK HAZİNENİN MAHRUM KALDIĞI KAMU ALACAĞI HIZLI BİR ŞEKİLDE TAHAKKUK ETTİRİLMİŞTİR

KURGAN sisteminin öncelikli amaçlarından birisi mükelleflerinin sahte belgeye yönelik kendi araştırmalarını yapması ve kendi risk analiz çalışmalarını kendilerinin yürütmesidir. KURGAN sisteminin çıktılarına dayanarak kendilerine bilgi isteme yazısı tebliğ edilen ve/veya saha denetimi gerçekleştirilen mükelleflerin düzeltme çalışmaları yürütmesine bağlı olarak önemli tutarlarda kamu alacağı tahakkuk etmiştir. Aşağıdaki tabloda SBİMP-III gözetim programı verilen beyanların yüzdesel dağılımına yer verilmiştir.

(KURGAN Geçmiş) SBİMP-III Gözetiminde Verilen Beyanname Türleri

Gözetim çalışmalarında, KURGAN bilgi isteme yazılarında, Dilekçe ve Bilgi İsteme Sistemi üzerinden toplanan cevaplarda mükelleflerden hiçbir şekilde düzeltme yapması talep edilmemektedir. Gönüllük esasına göre mükellef tarafından yürütülen düzeltme çalışmaları verilen beyanların türlerine de yansımış durumdadır. SBİMP-III gözetim programında İhtirazi kayıt konulmadan verilen beyanlar tüm beyanların % 97,46'sına ulaşmış durumdadır. İhtirazi kayıt konulmadan verilen beyanların sahibi olan mükellefler merkezi risk analizi sonuçlarına bağlı olarak sahte belge kullanma incelemelerine yönelik denetim planlarından çıkarılmıştır. İhtirazi kayıt konularak verilen beyanlarda ise mükellef nezdinde yaşanan çelişki vergi incelemesi sürecinde giderilmek üzere bu mükellefler incelemeye sevk edilmiştir.

KURGAN sisteminin cari ve geçmiş verilerle çalışmasının düzeltmeler açısından temel farklılığını cari dönemde mükelleflerin henüz beyanlarına dahil etmedikleri ama kayıtlarına aldıkları faturaları kayıtlarından çıkararak düzeltme çalışmalarını yürütebilmesidir. Bu kapsamda mükellefler KURGAN sisteminin geçmiş dönemli tespitlerini esas alan SBİMP Gözetim Programlarında düzeltme beyannamesi vererek, cari dönemli tespitlere dayanan KURGAN gözetim programlarında beyanı verilen faturalar için düzeltme beyanı vererek, beyanı verilmeyen faturalar içinse sadece kayıtlarını düzelterek düzeltme çalışmalarını yürütebilmektedir. Aşağıdaki tabloda KURGAN sisteminin geçmiş dönemli çıktılarına dayanan SBİMP gözetim programlarında mükelleflerin gerçekleştirmiş olduğu düzeltme çalışmalarının sonuçlarına yer verilmiştir.

Kurgan Geçmiş Dönem Düzeltme Sonuçları

Gözetim Programı Adı	Düzeltilme Beyannamesi Verilmek Suretiyle Düzeltilen KDV Matrahı	Düzeltilme Beyannamesi Verilmek Suretiyle Düzeltilen KV veya GV Matrahı
 SBİMP-1 ve 2	80.134.588.566	2.530.381.793
 SBİMP-3	25.984.538.488	2.746.046.244
TOPLAM	106.119.127.054	5.276.428.037

Aşağıdaki tabloda ise KURGAN Sisteminin cari dönemdeki tespitlerini esas alınarak yürütülen KURGAN gözetim programlarında mükelleflerin gerçekleştirmiş olduğu düzeltme çalışmalarının sonuçlarına yer verilmiş bulunmaktadır.

Kurgan Cari Dönem Düzeltme Sonuçları

Gözetim Programı Adı	Düzeltilme Beyannamesi Verilmesi ve/veya Faturaların Kayıtlardan Çıkarılması Suretiyle Düzeltilen KDV Matrahı
KURGAN-I	4.974.249.607
KURGAN-II	3.771.656.625
TOPLAM	8.745.906.232

Sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, bir seneden daha az bir sürede KURGAN sistemin cari ve geçmiş dönemli tespitlerine dayanılarak **120.141.461.323 TL** tutarındaki vergi matrahının mükellefler tarafından herhangi bir incelemeye gerek kalmaksızın düzeltildiği görülmektedir. Kurul Başkanlığının vergi incelemeleri yürütmek suretiyle bulduğu matrah farkı toplamının 2024 yılında yaklaşık 160 milyar TL ve 2023 yılında yaklaşık 47 milyar TL olarak gerçekleştiği dikkate alınırsa KURGAN sistemi ve bu sistemin çıktılarına dayana gözetimlerin bir yıldan kısa bir sürede inceleme fonksiyonuna denk bir matrah farkını **ihtilafsız** bir şekilde ortaya çıkardığı ve KURGAN gözetimlerinin bir denetim metodolojisi olarak etkinliğini ispatladığı anlaşılmaktadır.

Ç- SAHTE BELGE KULLANMA İNCELEMELERİNDE RİSK ANALİZİNE DAYALI PLANLAMA VE ÖN HAZIRLIK DÖNEMİNE GEÇİLMİŞTİR

1 Ekim Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisi kapsamında, sahte belge kullanma (SBK) incelemelerinin daha planlı, hızlı ve etkin yürütülmesine yönelik yeni bir denetim modeli hayata geçirilmiştir.

KURGAN Sisteminin devreye alınmasıyla birlikte, sahte belge düzenleme (SBD) incelemeleri sonucunda ortaya çıkan SBK inceleme talepleri merkezi risk analizine tabi tutulmaya başlanmıştır. Böylece SBD incelemelerinin doğrudan ve otomatik biçimde yeni SBK incelemeleri üretmesine dayanan yarı otonom denetim akışı yerine; mükelleflerin risk düzeylerinin merkezi olarak değerlendirildiği, incelemeye alınacak mükelleflerin ve inceleme önceliklerinin risk analizleri doğrultusunda belirlendiği planlı bir SBK inceleme yapısına geçilmiştir.

Bu yapının ikinci önemli aşamasını **İncelemeye Hazırlık Dosyasının (İHD)** devreye alınması oluşturmaktadır. OECD'nin Vergi İçin Standart Denetim Dosyası (SAF-T) yaklaşımından hareketle geliştirilen İHD ile SBK incelemelerinde ilk kez sistematik bir inceleme öncesi hazırlık evresi tesis edilmiştir.

Yeni modelde, planlanan SBK incelemeleri için gerekli bilgi ve belgeler inceleme görevi oluşturulmadan önce mükelleflerden standart ve elektronik ortamda temin edilebilecektir. Mükelleflere hangi bilgi ve belgelerin neden ve nasıl hazırlanacağı konusunda kılavuzlar, eğitim videoları ve interaktif yardımcılarla kapsamlı rehberlik sağlanırken, söz konusu bilgi ve belgeleri hazırlayabilmeleri için de yeterli süre tanınacaktır.

Böylece vergi müfettişinin göreve başladığı anda hazırlanmış bir inceleme dosyası ile sürece ilişkin gerekli hazırlıkları tamamlamış bir mükellefin vergi müfettişiyle buluşturulması hedeflenmektedir. İnceleme öncesindeki bekleme ve bilgi temin sürelerinin azaltılması ve toplanan veriler üzerinden çalışan otomasyon sistemleriyle SBK incelemelerinin daha kısa sürede tamamlanması ve denetim kapasitesinin daha etkin kullanılması amaçlanmaktadır.

KURGAN ile sağlanan merkezi risk analizi ve inceleme planlaması, İncelemeye Hazırlık Dosyası ile inceleme öncesi hazırlık ve mükellef rehberliği aşamasıyla tamamlanmaktadır. Böylece 1 Ekim Stratejisi kapsamında SBK denetimlerinin; kendiliğinden üreyen inceleme zincirlerinden çıkarılarak risk analiziyle seçilen, önceden planlanan, inceleme öncesinde hazırlanan ve daha kısa sürede sonuçlandırılması hedeflenen bir denetim modeline dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.

D- SAHTE BELGE KULLANMA İNCELEMELERİNDE RAPOR OTOMASYON SİSTEMİ DEVREYE ALINMIŞTIR

Sahte belgeyle mücadelede kalıcı sonuç alınabilmesi, yalnızca sahte belge düzenleyen yapıların tespit edilmesi ve denetlenmesiyle mümkün değildir. **Bu belgeleri talep eden ve kullanan mükellefler bakımından da etkin, hızlı ve yaygın bir denetim kapasitesinin oluşturulması gerekmektedir.** Rapor Otomasyon Sisteminin (ROS) Sahte Belge Kullanma (SBK) incelemelerine ilişkin raporları da kapsayacak şekilde genişletilmesi, 1 Ekim Sahte Belge ile Mücadele Stratejisinin uygulama kapasitesini güçlendiren önemli aşamalardan birini oluşturmaktadır. Bu kapsamda sistemin SBK raporları modülü 19 Ağustos 2026 tarihinde devreye alınmış ve tüm müfettişlerin erişimine açılmıştır.

Yeni modül ile SBK incelemelerinde ihtiyaç duyulan beyanname verilerinin sisteme alınması, devreden KDV zincirine ilişkin kontroller, reddiyat işlemlerinin sonuçlarının hesaplanması ve farklı mükellef ve iade senaryolarına göre rapor taslağının oluşturulması gibi zaman alan işlemler otomasyon kapsamına alınmıştır. Böylece Vergi Müfettişinin farklı ekranlar ve veri kaynakları arasında tekrarlayan işlemler yapması yerine, inceleme sürecinin önemli bir bölümü bütünlüklü bir yapı içinde yürütülebilmektedir. Sistemin ürettiği raporlar taslak niteliğinde olup nihai değerlendirme ve sorumluluk Vergi Müfettişine aittir; ROS, mesleki değerlendirmeyi ikame eden değil, **müfettişin analiz ve karar süreçlerini destekleyen bir karar destek ve otomasyon aracıdır.**

SBK modülünün devreye alınmasıyla birlikte daha önce Sahte Belge Düzenleme incelemelerinde oluşturulan otomasyon altyapısı, sahte belgenin **kullanım tarafına** da taşınmıştır. Böylece düzenleyen ile kullanan arasındaki mücadele zincirinin raporlama ayağında bütünlük sağlanması, SBK incelemelerinin daha kısa sürede sonuçlandırılması, hesaplama ve aktarım kaynaklı hata risklerinin azaltılması ve raporlarda yeknesaklığın güçlendirilmesi hedeflenmektedir. SBK incelemelerinde sağlanacak hızlanmanın asıl stratejik etkisinin ise **sahte belge talep eden veya kullanan mükellefler üzerinde** ortaya çıkması beklenmektedir. İnceleme ve raporlama kapasitesinin artması, aynı zaman ve insan kaynağıyla daha fazla kullanım vakasının ele alınabilmesine imkân sağlayacaktır. Bu durum, sahte belge kullananlar bakımından denetime konu olma ve işlemlerin daha kısa sürede sonuçlandırılması ihtimalini artırarak, sahte belge kullanımının algılanan riskini yükseltecektir. Böylece mücadele yalnızca sahte belge arz eden organizasyonların faaliyetlerinin sonlandırılmasına değil, **bu organizasyonları ekonomik olarak besleyen talebin azaltılmasına** da yönelmektedir.

Bu yaklaşımın orta vadede, mükelleflerin mal ve hizmet alımlarında karşı tarafın gerçekliğine, işlemin ticari mahiyetine ve kullanılan belgelerin güvenilirliğine daha fazla önem vermelerini teşvik etmesi beklenmektedir. Sahte belge kullanımının daha hızlı tespit edildiği ve daha kısa sürede inceleme sonucuna bağlandığı bir denetim ortamı, sahte belgenin sağlayabileceği kısa vadeli vergisel avantaj ile buna bağlı mali ve hukuki risk arasındaki dengeyi değiştirecektir. Bu yönüyle SBK raporlarının otomasyona alınması, yalnızca raporlama süreçlerine ilişkin teknik bir iyileştirme değil; **sahte belgeye yönelik talebi azaltmayı, gönüllü uyumu güçlendirmeyi ve sahte belge ekonomisinin sürdürülebilirliğini zayıflatmayı amaçlayan stratejik bir kapasite artışıdır.**

E- SAHTE BELGE KULLANMA İNCELEMELERİNDE SİSTEMSEL AKIŞ SAĞLANMIŞTIR

Sahte belge kullanma incelemelerinde son dönemde sağlanan en önemli gelişmelerden biri, denetim sürecinde kullanılan dijital sistemlerin birbirini tamamlayan bir yapı içinde bütünleştirilmesi ve böylece **başlangıcından raporlama aşamasına kadar uzanan dijital bir akışın kurulmuş olmasıdır**. Bu yapı sayesinde inceleme sürecinin farklı aşamalarında kullanılan risk analizi, gözetim, hazırlık, veri sunumu ve raporlama araçları birbirinden kopuk uygulamalar olmaktan çıkarılmış ve süreçler veri odaklı ve bütüncül bir mimari içinde yeniden şekillendirilmiştir.

Sahte Belge Kullanma Denetimlerindeki Yeni Strateji

Çok katmanlı dijital denetim akışı

Amaç: Süreçleri hızlandırmak, standartlaştırmak ve mükellefi erken aşamada bilgilendirmek.

Kurulan bu yeni yapıda ilk aşamayı, merkezi risk analizi ve planlama kapasitesi oluşturmaktadır. Risk analiz senaryoları ve denetim planlamaları, veri temelli bir anlayışla merkezî olarak kurgulanmakta; bu kapsamda sahtecilik riski yüksek alanlar ve işlem kümeleri daha sistematik biçimde belirlenebilmektedir. Bu çerçevede üretilen risk çıktıları, yalnızca inceleme planlamasında değil, mükellefin erken aşamada gözetim altına alınmasında ve süreç hakkında bilgilendirilmesinde de kullanılmaktadır.

Bu akışın en dikkat çekici unsurlarından biri, **KURGAN sistemi tarafından üretilen yazıların müfettiş müdahalesi olmaksızın sistem üzerinden otonom şekilde gönderilebilmesidir**. Böylece sahtecilik riski yüksek olduğu değerlendirilen işlemler bakımından mükelleflerin erken aşamada uyarılması ve gözetim sürecinin gecikmeksizin başlatılması mümkün hâle gelmiştir. Bu yönüyle KURGAN aynı zamanda denetim sürecini tetikleyen, bilgilendirmeyi otomatikleştiren ve incelemeye giden yolu hızlandıran etkin bir dijital araç hâline gelmiştir.

Sinyalleme aşamasını takip eden hazırlık sürecinde, **İncelemeye Hazırlık Dosyası (İHD)** ve benzeri araçlar devreye alınarak müfettişin incelemeye başlamadan önce ihtiyaç duyacağı çerçeve bilgi, yönlendirme ve ön hazırlık içeriği dijital ortamda sunulmaktadır. Böylece incelemenin başlangıç aşamasında yaşanabilecek zaman kayıpları azaltılmakta, müfettiş, daha hazırlıklı, daha hızlı ve daha sistematik şekilde sürece dâhil olmaktadır. Hazırlık safhası yalnızca bilgi temini değil, aynı zamanda rehberlik ve standardizasyon işlevi de görmektedir.

İnceleme sürecinin ilerleyen aşamalarında **Vergi İstihbarat Sistemi (VİS)** ve diğer veri sunum araçları ile müfettişe mükellef ve işlem ağına ilişkin harici veriler, bağlantılar ve analitik görünümeler sunulmaktadır. Böylece denetim, yalnızca klasik belge ve kayıt incelemesine dayanmaktan çıkarak, veri analitiği ve çağdaş analiz sistemleriyle desteklenen çok katmanlı bir yapıya kavuşmaktadır. Bu durum, özellikle sahte belge kullanma gibi zincirleme ilişki ve örüntü analizi gerektiren alanlarda, denetimin hem isabetini hem de etkinliğini artırmaktadır.

Kurulan dijital akışın son halkasını ise **Rapor Otomasyon Sistemi (ROS)** oluşturmaktadır. ROS'un Sahte Belge Kullanma (SBK) incelemelerine de entegre edilmesiyle birlikte, risk analizinden başlayan ve veri sunumuyla zenginleşen dijital süreç, raporlamaya kadar kesintisiz şekilde devam edebilmektedir. Böylece raporlama aşamasında hız, standartlaşma ve işlem güvenliği önemli ölçüde artırılmakta; tekrarlayan işler otomasyona devredilerek müfettişin zamanını asıl mesleki değerlendirme alanlarına yönlendirmesi sağlanmaktadır.

Sonuç olarak, sahte belge kullanma incelemelerinde geliştirilen bu bütünleşik yapı, **otomasyonun mümkün olan en yüksek düzeye çıkarıldığı, veriyle desteklenen ve baştan sona dijital olarak işleyen bir denetim akışını** ortaya koymuştur. Bu yapının temel amacı; süreci hızlandırmak, denetimleri çağdaş veri ve analiz sistemleriyle desteklemek, standardizasyonu güçlendirmek ve mükellefin mümkün olduğunca erken aşamada sistematik biçimde bilgilendirilmesini sağlamaktır. Böylece sahte belgeyle mücadelede yalnızca tekil araçlar değil, birbirine bağlı çalışan bir dijital denetim ekosistemi oluşturulmuş; denetim kapasitesi, hız ve etkinlik bakımından yeni bir aşamaya geçilmiştir.

F- MÜCADELEDE PAYDAŞLIK, REHBERLİK VE İLETİŞİM GÜÇLENDİRİLMİŞTİR

Sahte belgeyle mücadelede yeni dönem stratejisinin temel yaklaşımlarından birisi **mükelleflerin, meslek mensuplarının ve ilgili paydaşların uygulamaların amacı, işleyişi ve kendilerinden beklenen davranışlar konusunda açık ve doğru biçimde bilgilendirilmesi** olmuştur. Bu kapsamda mücadelede etkinliğin yalnızca denetim kapasitesinin artırılmasıyla değil, aynı zamanda doğru bilginin doğrudan kaynağından paylaşılması ve mükelleflere rehberlik edilmesiyle sağlanabileceği yaklaşımı benimsenmiştir.

Bu anlayış doğrultusunda, 1 Ekim 2025 tarihinde yayımlanan **Sahte Belge ile Mücadele Stratejisi ve KURGAN Mükellef ve Meslek Mensupları Rehberi** ile yeni dönemin politika bileşenleri, KURGAN Risk Analiz Sisteminin işleyişi, uygulamaya ilişkin sık sorulan sorular ve sahte belge kullanma incelemelerinde esas alınacak temel düzenlemeler kamuoyunun bilgisine sunulmuştur. Böylece KURGAN'ın bir risk analizi ve erken uyarı mekanizması olduğu, mükellef veya satıcı hakkında tek başına hukuki sonuç doğurmadığı ve

nihai değerlendirmenin vergi incelemesi sürecinde gerçekleştirildiği açık şekilde ortaya konulmuştur.

Açıklık ve rehberlik yaklaşımının sahaya taşınmasında **“Bir Müfettiş Anlatsın”** uygulamasından da etkin biçimde yararlanılmıştır. Talep esaslı olarak yürütülen uygulama, kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu konularda Vergi Müfettişleri aracılığıyla doğrudan eğitim ve bilgilendirme yapılmasına imkân vermektedir. Uygulamanın amaçları arasında denetim süreçlerinin daha anlaşılır hâle getirilmesi, vergisel farkındalığın artırılması ve paydaşlarla bilgi temelli bir iletişim zemini oluşturulması da yer almaktadır.

Bu çerçevede KURGAN ve yeni dönem Sahte Belge ile Mücadele

Stratejisine ilişkin olarak farklı mükellef gruplarından, ticaret ve sanayi odalarından, Yeminli Mali Müşavir ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavir meslek kuruluşlarından ve diğer sivil toplum kuruluşlarından gelen eğitim ve bilgilendirme talepleri karşılanmıştır. Talep edilen eğitimlerde yalnızca sistemin teknik işleyişi değil; risk analizinin niteliği, mükelleflerin hakları, riskli işlemler karşısında izlenebilecek yollar ve yeni dönemde sahte belgeyle mücadelede benimsenen yaklaşım doğrudan anlatılmıştır.

Bilgilendirme faaliyetleri teknik düzeyle sınırlı tutulmamış, **Başkan ve Başkan Yardımcısı düzeyinde de kamuya açık olarak gerçekleştirilen meslek kuruluşu ve sivil toplum eğitimlerine katılım sağlanmış**, yeni dönem stratejisinin amaçları ve uygulama esasları doğrudan kamuoyuna aktarılmıştır. Bu yaklaşım, uygulamaya ilişkin bilgi ihtiyacının ikincil kaynaklar veya yorumlar üzerinden değil, mümkün olduğunca doğrudan Vergi Denetim Kurulu tarafından karşılanmasını ve yanlış ya da eksik bilgilendirmelerin önüne geçilmesini amaçlamıştır. “Bir Müfettiş Anlatsın” modelinin kurumsal yapısı da ihtiyaç odaklı, doğrudan ve talebe duyarlı bir eğitim mekanizması üzerine kurulmuştur.

Aynı açıklık politikası, yürütülen **gözetim ve mücadele programlarının sonuçlarının kamuoyuyla paylaşılmasında** da sürdürülmüştür. Mükelleflere yapılan uyarıların, gönüllü uyum sonuçlarının ve sahte belgeyle mücadelede ulaşılan aşamaların kamuoyuna düzenli olarak açıklanmasıyla, sistemin yalnızca yaptırım üreten bir denetim modeli olmadığı; riskleri önceden tespit eden, mükellefi bilgilendiren ve gönüllü uyuma imkân tanıyan bir yapıya dönüştüğü ortaya konulmuştur. KURGAN’a dayalı gözetim modeli de resmî olarak erken uyarı, bilgilendirme ve gönüllü uyum fonksiyonlarıyla tanımlanmaktadır.

Bu çalışmalar sonucunda **açıklık ve rehberlik, sahte belgeyle mücadele stratejisinin tamamlayıcı bir politika bileşeni hâline gelmiştir**. Denetim kapasitesi artırılırken mükelleflerin hangi risklerin izlendiğini, sistemlerin ne şekilde çalıştığını ve kendilerinden hangi özenin beklendiğini bilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Böylece amaç; yalnızca riskli işlemleri sonradan tespit eden bir yapı oluşturmak değil, doğru bilgiyi zamanında paylaşarak mükellef davranışını önceden etkileyen, gönüllü uyumu güçlendiren ve sahte belge kullanımını daha ortaya çıkmadan azaltmaya çalışan **öngörülebilir ve rehberlik temelli bir mücadele modeli** geliştirmektir.

IV- SAHTE BELGEYE ARACILIK EDENLER

Sahte belge organizasyonlarının devamlılığı yalnızca belgeyi düzenleyen ve kullanan mükelleflere bağlı değildir. Bu yapıların kurulması, yönetilmesi, işlemlerin kurgulanması ve gerçek faillerin gizlenmesi süreçlerinde mesleki bilgi ve tecrübesini suçun işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla kullanan profesyonel aracılar da önemli bir rol oynayabilmektedir. OECD bu kişileri, uzmanlık bilgilerini vergi suçlarının ve diğer mali suçların işlenmesini kolaylaştırmak için kullanan “professional enablers” olarak ele almaktadır. Vergi danışmanları, avukatlar, muhasebeciler, müşavirler, denetçiler, finansal danışmanlar, yatırım ve varlık yönetimi profesyonelleri, bankacılık ve finans sektöründe çalışanlar, şirket kuruluşu ve yönetimi hizmeti sunanlar, kurumsal hizmet sağlayıcıları, vakıf ve benzeri yapıların yönetiminde görev alanlar, ticari danışmanlar, aracılar ve diğer uzmanlık hizmeti sunan kişiler belirli olay ve koşullarda bu kapsamda değerlendirilebilmektedir.

Buradaki yaklaşımın herhangi bir meslek grubunu bütünüyle riskli kabul etmek olmadığı özellikle vurgulanmalıdır. Mücadelenin konusu; mesleğini mevzuata uygun biçimde sürdüren geniş kesim değil, **uzmanlığını sahte belge organizasyonlarını kurmak, yönetmek, bu yapılara devamlılık kazandırmak veya kamu otoritelerinin gerçek failleri ve işlem akışlarını ortaya çıkarmasını güçleştirmek amacıyla kullanan kişilerdir.** Nitekim 1 Ekim Stratejisinde de vergi suçlarını kolaylaştıran profesyonellerin sorumluluğu OECD ilkeleri çerçevesinde mücadele alanlarından biri olarak belirlenmiştir.

Bu nedenle aracılar yönelik mücadele, yalnızca gerçekleşmiş bir sahte belge fiiliyle doğrudan bağlantının ortaya çıkarılmasına değil, **mesleki faaliyetin ekonomik ve operasyonel gerçeklikle uyumunun değerlendirilmesine** de dayanmaktadır. Mesleğe yeni başlayan kişilerin kısa sürede olağan dışı büyüklükte iş hacmine ulaşması, çok sayıda mükellefle ilişki kurması veya mevcut beşerî ve teknik kapasitesiyle açıklanması güç bir faaliyet hacmi oluşturması gibi görünüm risk analizinin konusu olabilmektedir. Öteden beri faaliyette bulunan profesyonellerde ise iş ilişkilerinin, mükellef portföyünün ve mesleki süreçlerin mevzuata uygunluğu üzerinden risk odaklı kontroller yürütülmesi önem taşımaktadır.

Aracıların bir kısmı aynı zamanda suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin mevzuat kapsamında MASAK yükümlüsü olan meslek grupları içerisinde yer alabilmektedir. MASAK'ın mevcut düzenlemelerinde avukatlar ile bağımsız çalışan serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler belirli kapsam ve koşullarda yükümlüler arasında sayılmakta; ilgili yükümlüler için şüpheli işlem bildirimi mekanizması öngörülmektedir. Bu nedenle riskli yapılarda yer alan profesyoneller bakımından yalnızca vergisel yükümlülükler değil, tabi oldukları diğer mali suçlarla mücadele yükümlülüklerinin yerine getirilip getirilmediği de bütüncül değerlendirmede önem kazanmaktadır.

Stratejinin diğer ayağını ise organize yapıların ortaya çıkarılması oluşturmaktadır. Profesyonel aracılardan şirket kuruluşlarından para ve belge akışına, görünürdeki ortak ve yöneticilerin belirlenmesinden organizasyonun sürekliliğinin sağlanmasına kadar üstlendikleri rollerin tespiti, münferit mükellef incelemelerinin ötesine geçen bir yaklaşımı gerekli kılmaktadır. Bu kapsamda veri analizi ve istihbarat çalışmalarının kolluk birimleri ile yürütülen koordineli çalışmalar ve operasyonlarla birleştirilmesi, görünürdeki yapıların arkasındaki organizatör ve kolaylaştırıcılara ulaşılmasının temel araçlarından biri olarak görülmektedir. Strateji de ulusal kurumlar arasında bilgi paylaşımı ve ortak çalışmayı temel mücadele unsurlarından biri olarak benimsemiştir.

A- PROFESYONEL ARACILARA YÖNELİK OPERASYONEL MÜCADELE DÖNEMİNE GEÇİLMİŞTİR

Sahte belge organizasyonlarında görünürdeki şirket ve mükellefler ek olarak, bu yapıların kurulmasına, yönetilmesine veya suçun işlenmesine mesleki bilgi ve imkânlarıyla aracılık eden profesyonellerin de mücadele kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar güçlendirilmiştir. Özellikle merkezinde serbest meslek faaliyeti yürüten kişilerin bulunduğu organize yapılara yönelik risk analizleri derinleştirilmiş, bu kişilerin kurdurduğu, arka planda yönettiği veya faaliyetlerine aracılık ettiği şirketlerle olan ilişkileri bütüncül biçimde ele alınmaya başlanmıştır.

Kolluk birimleriyle yürütülen koordinasyon kapsamında, bir kısmı kamuoyuna ve basına da yansıyan operasyonlar gerçekleştirilmiştir. Çalışmalarda, profesyonel aracılardan kurdurduğu veya arka planda yönettiği değerlendirilen şirketler ile suçun işlenmesine aracılık eden yapıların incelemeye sevkı sağlanırken, organizasyonlarda aktif rol aldığı tespit edilen bazı profesyoneller hakkında yürütülen adli süreçlerde tutuklama tedbirleri uygulanmıştır. Söz konusu organizasyonlar kapsamında bugüne kadar tespit edilen sahte belge tutarı **yaklaşık 8 milyar TL** düzeyine ulaşmıştır.

Bu alandaki yaklaşım münferit operasyonlarla sınırlı tutulmamaktadır. Aracı rolündeki profesyonelleri analizlerin merkezine alan **merkezi risk analizleri** devam etmektedir. Kişilerin mesleki faaliyetleri, ilişkili oldukları mükellefler, şirket kuruluşları, işlem ve para akışları ile organizasyon içindeki rollerinin birlikte değerlendirilebilmesi amacıyla uzman ekipler oluşturulmaktadır. Böylece sahte belgeyle mücadelede yalnızca görünen şirketlere değil, bu şirketlerin kurulmasını ve faaliyetlerini mümkün kılan organizasyonel kapasiteye de müdahale edilmesi amaçlanmaktadır.

Yürütülen çalışmaların herhangi bir meslek grubunu hedef almadığı; araştırmaların somut risk göstergeleri ve tespitler üzerinden, kişi ve olay bazında ve gerekli hassasiyet gösterilerek sürdürüleceği esastır. Bununla birlikte, mesleki bilgi ve yetkinliğin beraberinde sorumluluk getirdiği; bu imkânların organize vergi kaçakçılığının kurulması, gizlenmesi veya sürdürülmesi amacıyla kullanılmasının mücadele dışında bırakılamayacağı açıktır.

B- SORUMLULAR NEZDİNDE YÜKÜMLÜLÜK DENETİMLERİ BAŞLATILMIŞTIR

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı ile yürütülen koordinasyon kapsamında 5459 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat kapsamındaki yükümlülüklerle yönelik olarak 109 kişi nezdinde münferit uyum denetimi başlatılmıştır. 5549 sayılı Kanunun 3. maddesi uyarınca yükümlüler, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek zorundadır. Aynı Kanunun 4. Maddesi hükmü gereği yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin yükümlüler tarafından Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığa bildirilmesi zorunludur.

Mesleki sorumlulukları ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca başta sahte belge ticareti organizasyonları olmak üzere kaçakçılık fiillerine temas eden konularda şüpheli işlem bildiriminde bulunması gerekirken bu bildirimini gerçekleştirilmeyen ve/veya müşterinin tanınması yükümlülüğünden kaynaklı sorumlulukları yerine getirmeyen kişilere yönelik olarak yürütülen denetim çalışmasında 2018 – 2025 yılları arasında 8.566 adet ihlalin gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen tespitler KURGAN sistemi veya herhangi bir risk analiz sisteminin tespitlerinden ziyade söz konusu kişilerin vergi kaçakçılığı fiillerine yönelik onlarca raporla tasdik edilen rollerine, MASAK ve VDK tarafından yürütülen tespit ve çalışmalara dayanmaktadır.

Tebliğatta bulunan 196 kişiden 32 adedi defter ve belgelerini ibraz etmediğinden bu kişiler hakkında adli cezaya yönelik ihlal raporu yazılarak kendileri savcılığa sevk edilmiştir. Denetime alınan mükellefler hakkında tespit edilen ihlallere bağlı olarak **1.540.838.612 TL ceza önerilmiştir**. Bu alanda yürütülecek çalışmaların herhangi bir meslek grubunu veya meslek mensuplarının genelini zan altında bırakacak şekilde ele alınmaması temel bir ilkedir. Avukatlık, mali müşavirlik, danışmanlık ve benzeri meslekler, ekonomik hayatın sağlıklı işleyişinde önemli işlevler üstlenmektedir. Bu meslekleri mevzuata ve mesleki etik ilkelere uygun biçimde yürüten kişilerin faaliyetleri mücadelenin konusu değildir. Araştırma ve denetimler, yalnızca somut risk göstergeleri ve tespitler üzerinden, kişi ve olay bazında ve gerekli hassasiyet gösterilerek yürütülmeye devam edecektir.

C- MALİ MÜŞAVİRLERE YÖNELİK GÖZETİM PROGRAMLARI YÜRÜTÜLMÜŞTÜR

Son dönemde, sahte belge organizasyonlarının mesleğe yeni başlayan bazı mali müşavirleri hedef alarak bu kişileri kendi yapıları içerisine çekmeye çalıştığı vakalarda artış gözlenmiştir. Mesleki tecrübenin henüz sınırlı olması, müşteri portföyü oluşturma ihtiyacı ve ekonomik kaygılar, bazı meslek mensuplarını bu organizasyonların yönlendirmelerine açık hâle getirebilmektedir. Bu yapılarda, herhangi bir yerleşik müşteri ağına, yeterli ofis altyapısına, teknik kapasiteye veya organizasyona sahip olmayan kişilerin kısa süre içerisinde onlarca mükelleften oluşan portföylere ulaştığı, münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla kurulan şirketlerin defter ve kayıtlarının bu kişilere yönlendirildiği örneklerle karşılaşılmaktadır.

Bu risk alanının daha yakından değerlendirilmesi amacıyla pilot nitelikte bir **gözetim çalışması** başlatılmış ve ilk aşamada 5 mali müşavir nezdinde saha denetimi gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmalarda; meslek mensubuna bildirilen işyeri adresinde ulaşılamaması, mükelleflere ilişkin bilgi ve belgelerin işyerinde bulunmaması, defteri tutulan mükelleflerin yeterince tanınmaması, işyeri olarak bildirilen adresin fiilen konut niteliğinde olması ve mevcut fiziki ve organizasyonel kapasitenin çok sayıdaki mükellefin faaliyetini takip etmeye yeterli görünmemesi gibi tespitlerle karşılaşılmıştır.

Yürütülen bu çalışmaların temel amacı cezalandırıcı bir yaklaşım geliştirmekten ziyade özellikle mesleğin ilk dönemlerinde bulunan meslek mensuplarına **rehberlik etmek, mesleki faaliyetin taşıdığı sorumluluklara dikkat çekmek ve sahte belge organizasyonlarının yönlendirmelerinden uzak durmalarını sağlamaktır**. Bu kapsamda yapılacak değerlendirmelerde meslek mensuplarının hak ve itibarının korunması, somut risk göstergelerine dayanılması ve her durumun kendi şartları içerisinde değerlendirilmesi esastır.

Meslek mensuplarının faaliyetleri merkezi risk analizleriyle takip edilmeye devam edilmektedir. İş hacmi, mükellef portföyündeki ani değişimler, faaliyet kapasitesi ve ilişkili mükelleflerin risk görünümleri birlikte değerlendirilmektedir. Olağan dışı mesleki faaliyet göstergelerinin ortaya çıkması hâlinde **gözetim çalışmalarının devreye alınması öngörülmektedir**. Böylece bir taraftan meslek mensuplarının suç organizasyonlarının faaliyetlerinden korunması, diğer taraftan mesleki faaliyetin sahte belge organizasyonlarının devamlılığını sağlayan bir araç hâline gelmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

V- SONUÇ

1 Ekim 2025 tarihinde uygulamaya konulan Sahte Belgeyle Mücadele Stratejisinin yaklaşık bir yıllık uygulama sonuçları, sahte belgeyle mücadelede yalnızca yeni araçların devreye alınmadığını, denetim anlayışı ve iş yapma biçiminin önemli ölçüde değişmeye başladığını göstermektedir. Geçmiş dönem işlemlerini yıllar sonra inceleyen ve büyük ölçüde düzenleyici mükelleften kullanıcıya doğru ilerleyen geleneksel yapıdan, riskli işlemi mümkün olan en erken aşamada tespit eden, mükellefle cari dönemde temas kuran, gönüllü uyuma imkân sağlayan, denetimi merkezi risk analizleriyle planlayan ve organizasyonun arkasındaki gerçek kişilere ulaşmayı hedefleyen daha bütüncül bir yapıya geçiş sağlanmıştır.

Stratejinin ilk yılındaki en önemli kazanımlardan biri, **zaman unsurunun mücadelenin merkezine alınmasıdır**. Sahte belgeyle mücadelenin yıllar sonra başlayan ve uzun süren incelemelere dayanması, düzenleyen ve kullananlar açısından önemli bir avantaj oluştururken KURGAN ile cari işlemlerin analiz edilmesi, bilgi isteme ve saha denetimlerinin erkene alınması, inceleme sürelerinin kısaltılması ve raporlama süreçlerinin otomasyona bağlanması bu avantajı önemli ölçüde azaltmıştır. Sahte belge kullanımının veya düzenlenmesinin kısa süre içerisinde tespit edilebileceğine ilişkin risk algısının güçlendirilmesi, stratejinin caydırıcılık bakımından en önemli unsurlarından biri hâline gelmiştir.

Bu dönüşümde KURGAN, yalnızca bir risk analiz sistemi olmanın ötesinde, denetim modelini değiştiren temel araçlardan biri olmuştur. Cari ve geçmiş dönem verileri üzerinde gerçekleştirilen analizler sonucunda çok geniş bir mükellef kitlesine doğrudan inceleme başlatılmaksızın ulaşılmış, mükellefler riskli işlemleri konusunda bilgilendirilmiş ve kendi kayıt ve beyanlarını değerlendirmelerine imkân sağlanmıştır.

Bir yıldan daha kısa bir sürede KURGAN'ın cari ve geçmiş dönem tespitlerine dayalı gözetim çalışmaları sonucunda **120 milyar TL'nin üzerinde vergi matrahının mükellefler tarafından herhangi bir vergi incelemesine gerek kalmaksızın düzeltilmiş olması**, erken uyarı ve gönüllü uyum temelli denetim modelinin sahip olduğu kapasiteyi açık biçimde ortaya koymuştur. Aynı zamanda düzeltme yapan çok sayıda mükellefin inceleme planlarının dışında bırakılmasıyla vergi inceleme kapasitesinin daha riskli alanlara yönlitilebilmesinin önü açılmıştır.

Denetimin hızlandırılması açısından sağlanan gelişmeler de stratejinin önemli sonuçları arasındadır. Sahte belge düzenleme incelemelerinde Rapor Otomasyon Sisteminin sağladığı karar desteği ve otomasyon sayesinde geçmişte çok daha uzun sürelerde sonuçlandırılan incelemeler önemli ölçüde hızlandırılmış, sistemin desteğiyle on binlerce rapor üretilmiştir.

Rapor Otomasyon Sisteminin Sahte Belge Kullanma incelemelerine de genişletilmesiyle sahte belgeyi düzenleyen ile kullanan taraf arasındaki denetim zincirinin raporlama ayağında bütünlük sağlanmıştır. Böylelikle tekrarlayan veri toplama, hesaplama ve raporlama işlemlerinin otomasyona devredilmiş ve Vergi Müfettişinin zamanını delil değerlendirme, analiz ve mesleki kanaat gerektiren alanlara daha fazla ayırabildiği yeni bir iş modeli ortaya çıkmıştır.

KURGAN, İncelemeye Hazırlık Dosyası, Vergi İstihbarat Sistemi ve Rapor Otomasyon Sisteminin birbirini tamamlayan biçimde çalışmasıyla bu dönüşüm artık tekil teknoloji projelerinin ötesine geçmiştir. Merkezi risk analizi ve planlamayla başlayan, KURGAN aracılığıyla mükellefin bilgilendirilmesiyle devam eden, inceleme öncesi hazırlık ve veri teminiyle desteklenen, VİS ve diğer analitik araçlarla zenginleştirilen ve ROS üzerinden raporlamaya kadar uzanan **uçtan uca dijital bir denetim akışı** kurulmuştur. KURGAN tarafından üretilen bilgi isteme yazılarının müfettiş müdahalesine gerek kalmaksızın sistem üzerinden gönderilebilmesi de otomasyonun ulaştığı düzeyi göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Stratejinin diğer önemli sonucu, sahte belge düzenleme fiillerinin yalnızca görünürdeki şirket ve mükellefler üzerinden ele alınmasından uzaklaşılmasıdır. Veri analitiği ve ilişki analizlerinin kullanılması, Vergi İstihbarat Sisteminin devreye alınması, kolluk ve adli makamlarla yürütülen koordinasyon ve organize yapılara yönelik çalışmalar sayesinde sahte belge ticaretini kuran, yöneten ve bundan ekonomik fayda sağlayan gerçek kişilere ulaşılması mücadelenin temel hedeflerinden biri hâline gelmiştir.

İncelenen önemli organizasyonlarda yüksek tutarlı kamu zararlarının ortaya konulması, münferit görünen çok sayıda şirket ve işlemin gerçekte ortak organizasyonların parçaları olabileceğini göstermiştir. Organize Vergi Kaçakçılığı Denetim Daire Başkanlıklarının faaliyete geçirilmesiyle de bu yaklaşımın geçici çalışmalar yerine kalıcı ve ihtisaslaşmış bir kurumsal kapasiteye dönüştürülmesi amaçlanmıştır.

Mücadele alanının profesyonel araçlara doğru genişletilmesi de stratejinin ilk yılında kaydedilen önemli gelişmeler arasındadır. Sahte belge organizasyonlarını kuran, yöneten veya devamını sağlayan kişilerin yalnızca vergi mükellefiyetleri açısından ele alınmasından ziyade mesleki faaliyetleri, para ve belge akışları, ilişkili şirketleri ve diğer mali suçlarla mücadele yükümlülükleri bakımından da bütüncül biçimde değerlendirilmesine başlanmıştır.

Kolluk birimleriyle yürütülen operasyonel çalışmalar, MASAK ile koordinasyon içerisinde gerçekleştirilen yükümlülük denetimleri ve riskli görülen mesleki faaliyetlere yönelik gözetim programları bu yaklaşımın farklı boyutlarını oluşturmaktadır. Bununla birlikte mücadelenin herhangi bir meslek grubunun geneline yönelmemesi, yalnızca somut risk göstergeleri ve tespitler üzerinden kişi ve olay bazında yürütülmesi temel ilke olmaya devam etmektedir.

Yeni stratejinin başarısının yalnızca yaptırım kapasitesinin artırılmasına bağlı olmadığı da uygulama döneminde açık biçimde görülmüştür. Mükellefin hangi işlem nedeniyle risk altında olduğunu anlayabildiği, işlemin gerçekliğini ortaya koyabildiği, gerekli görmesi hâlinde kayıt ve beyanlarını kendiliğinden düzeltebildiği bir denetim politikası geliştirilmiştir.

İdarenin de risk analizlerinin sonuçlarını doğrudan suç veya kast kabulüne dönüştürmediği bu sistem, hem denetimin etkinliğini hem de mükellef haklarının korunmasını güçlendirmektedir. Açıklık ve rehberlik politikası, KURGAN Rehberi, kamuoyu bilgilendirmeleri, meslek kuruluşlarıyla yürütülen çalışmalar ve “Bir Müfettiş Anlatsın” uygulaması bu yaklaşımın tamamlayıcı unsurları olmuştur.

Gelinen aşamada sahte belgeyle mücadele; **tespit eden değil önlemeye çalışan, geçmişini incelemekle yetinmeyip cari döneme müdahale eden, tekil mükellef yerine işlem ve ilişki ağlarını analiz eden, denetimi tesadüfi değil risk analizine dayalı olarak planlayan, mükellefi yalnızca incelemenin muhatabı olarak değil gönüllü uyum sürecinin bir parçası olarak gören ve teknoloji ile insan kaynağını aynı süreç içerisinde bütünleştiren** bir yapıya doğru ilerlemektedir.

Önümüzdeki dönemde stratejinin sürdürülebilirliği, risk modellerinin yeni veriler ve denetim sonuçlarıyla sürekli geliştirilmesine, cari dönem denetimlerinin ağırlığının artırılmasına, organize yapıların ve gerçek faydalanıcıların ortaya çıkarılmasına yönelik analitik kapasitenin derinleştirilmesine, ihtisaslaşmış insan kaynağının geliştirilmesine, dijital denetim akışındaki otomasyon seviyesinin yükseltilmesine ve mükellef ile meslek mensuplarına yönelik açıklık ve rehberlik politikasının sürdürülmesine bağlı olacaktır. Bu aşamada VUK 140/A maddesi gibi bir mevzuat desteğine şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır.

Stratejinin kurumsal ve teknolojik bileşenlerinde sağlanan ilerlemenin mevzuat boyutunda tamamlanması bakımından en önemli ihtiyaçlardan birini, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa **“Vergi Kaçakçılığı Soruşturması” başlıklı 140/A maddesinin eklenmesine yönelik düzenlemenin hayata geçirilmesi** oluşturmaktadır. Öngörülen düzenleme ile olağan vergi incelemesi ile konusu suç teşkil eden ve özellikle organize biçimde gerçekleştirildiğine ilişkin makul şüphe bulunan kaçakçılık fiillerinde yürütülecek soruşturmanın birbirinden ayrılması amaçlanmaktadır. KURGAN, Vergi İstihbarat Sistemi ve geliştirilen diğer analiz araçları bugün kişi, şirket ve işlemler arasındaki ilişkileri ortaya çıkararak organize yapıları çok daha erken aşamada görünür hâle getirebilmekte, ancak bu analitik kapasitenin gerçek organizatörlere ve görünürdeki mükelleflerin arkasındaki faillere ulaşabilecek etkili bir soruşturma kapasitesiyle tamamlanması gerekmektedir. 140/A ile oluşturulması öngörülen vergi kaçakçılığı soruşturması modelinin, gerekli hukuki şartların oluşması hâlinde Ceza Muhakemesi Kanununda yer alan iletişimin tespiti, teknik araçlarla izleme ve gizli soruşturmacı gibi koruma tedbirlerinin kullanılabilmesine imkân sağlayacak bir hukuki zemin oluşturması hedeflenmektedir. Bu nedenle söz konusu düzenleme, yalnızca usule ilişkin bir mevzuat değişikliği değil; sahte belgeyle mücadelede münferit mükellef incelemesinden **organize yapının ve gerçek faillerin soruşturulmasına geçişi sağlayacak, stratejinin halen eksik bulunan temel mevzuat ayağı** olarak değerlendirilmektedir.

1 Ekim 2025 tarihinde başlatılan strateji bu yönüyle tamamlanmış bir proje değil, **sahte belge ekonomisinin arzını, talebini ve organizasyonel altyapısını birlikte zayıflatmayı amaçlayan sürekli bir dönüşüm programıdır**. Yaklaşık bir yıllık uygulama sonuçları, risk analizi, cari denetim, gönüllü uyum, hızlı raporlama, dijitalleşme, organize suç yaklaşımı, ihtisaslaşma ve paydaş iletişiminin aynı stratejik çerçevede bir araya getirilebildiğini göstermektedir. Bundan sonraki temel hedef, kurulan bu yapıyı kalıcı hâle getirerek sahte belgenin düzenlenmesini ve kullanılmasını ekonomik, operasyonel ve hukuki açıdan giderek daha yüksek risk taşıyan bir faaliyet hâline getirmek, dürüst mükelleflerin haklarını ve rekabet ortamını korurken kamu zararını mümkün olan en erken aşamada önlemektir.